

Nazorg bij restverontreiniging na bodemsanering

Coupépolder - provincie Zuid-Holland

Addendum

Amsterdam, augustus 2013

Inhoudsopgave

Conclusies en aanbevelingen	3
Reactie GS en nawoord Rekenkamer	7
1. Inleiding.....	9
1.1 Aanleiding en achtergrond	9
1.2 Probleemstelling en onderzoeksvragen	11
1.3 Afbakening	12
1.4 Werkwijze	12
1.5 Beoordelingskader	12
2. Registratie Coupépolder	17
2.1 Coupépolder in provinciaal bodeminformatiesysteem	17
2.2 Kenbaarheid nazorglocatie Coupépolder voor derden	19
3. De provincie als plantoetser	21
3.1 Nazorg sinds 2006	21
3.1.1 Afweging mate van saneren versus mate van nazorg	21
3.1.2 Proces en procedures plantoetsing	21
3.1.3 Toetsing van de voorgestelde nazorg	21
3.2 Nazorg vóór 2006	25
4. De provincie als toezichthouder en handhaver	27
4.1 Proces en procedures toezicht en handhaving	27
4.2 Reactie op geconstateerde afwijkingen	33
BIJLAGE A Lijst van geraadpleegde bronnen.....	37
BIJLAGE B Lijst van geïnterviewde personen	39
BIJLAGE C Lijst met gebruikte begrippen en afkortingen.....	41

Conclusies en aanbevelingen

Op vrijdag 26 oktober 2012 heeft het programma Zembla van de VARA een documentaire over Gifgrond uitgezonden, waarin de Coupépolder in Alphen aan de Rijn prominent aan de orde kwam. Volgens deze documentaire is er op deze voormalig stortplaats veel gevaarlijk gif gestort en zouden de genomen maatregelen om de risico's voor de volksgezondheid te beheersen onvoldoende zijn. De provincie Zuid-Holland is bevoegd gezag voor deze nazorglocatie. Omdat de Randstedelijke Rekenkamer met het onderzoek Nazorg bij restverontreiniging na bodemsanering bezig was op het moment van de Zembla uitzending, is tijdens de vergadering met de programmaraad van 13 november 2012 aangekaart of de Coupépolder bij het onderzoek betrokken zou worden. Op 30 november 2012 heeft de Rekenkamer een brief verstuurd naar de commissie Verkeer en Milieu waarin is voorgesteld de Coupépolder te betrekken bij het onderzoek. Daarbij is de kanttekening gemaakt dat het onderzoek van de Rekenkamer zich niet op de *juistheid* van de gekozen nazorgmaatregelen en gebruiksbeperkingen richt, maar op de wijze waarop Gedeputeerde Staten haar taken op het gebied van vergunningverlening en handhaving uitvoert.

In dit rapport zijn de onderzoeksvragen uit het hoofdonderzoek geherformuleerd, waardoor duidelijk is dat deze alleen betrekking hebben op de Coupépolder. De onderzoeksvragen voor de Coupépolder zijn als volgt:

Centrale onderzoeksvraag:

Heeft de provincie bij de locatie Coupépolder voldoende grip op de nazorg bij restverontreiniging na bodemsanering?

De centrale onderzoeksvraag wordt beantwoord aan de hand van de volgende drie deelvragen.

1. Heeft de provincie de Coupépolder opgenomen in haar bodeminformatiesysteem inclusief actuele status en is deze locatie kenbaar gemaakt voor derden?
2. Heeft de provincie het nazorgplan Coupépolder getoetst aan wet- en regelgeving?
3. Voert de provincie haar handhavingstaken ten aanzien van de nazorg adequaat uit?
 - a. Ziet de provincie toe op de uitvoering van de nazorg door de hiervoor aangewezen verantwoordelijke?
 - b. Reageert de provincie op geconstateerde afwijkingen op de afgesproken nazorg?

Conclusie: De provincie heeft redelijk grip op de nazorg bij de locatie Coupépolder.

De provincie heeft haar taak als plantoetsers bij de Coupépolder vrij goed uitgevoerd, maar vult haar taak als toezichthouder/handhaver beperkt in. De registratie van de Coupépolder is grotendeels op orde.

Toelichting:

Registratie

In het provinciale bodeminformatiesysteem Globis is niet geregistreerd uit welke stoffen de oorspronkelijke bodemverontreiniging bestond en de restverontreiniging bestaat. De voorgeschreven gebruiksbeperkingen en zorgmaatregelen zijn nagenoeg volledig geregistreerd. Ook staat de Coupépolder correct ingeschreven bij het Kadaster.

Plantoetsing

In 2011 is door de gemeente Alphen aan den Rijn een geactualiseerd nazorgplan voor de Coupépolder ingediend bij de provincie. De provincie heeft het nazorgplan getoetst en vervolgens een beschikking genomen. In de checklist voor het beoordelen van een nazorgplan zijn zeven van de tien door de wet gestelde criteria terug te vinden. De checklist die is ingevuld bij de beoordeling van het nazorgplan Coupépolder, is opgeslagen in het digitale archief van de provincie. De provincie heeft niet getoetst of het nazorgplan een beschrijving van de communicatie van de gebruiksbepalingen aan de gebruikers bevat. Dit is ook niet beschreven in het nazorgplan. Wel is een afschrift van de beschikking aan de belanghebbenden verstuurd, De provincie heeft ook niet getoetst of de kosten voor de nazorg inzichtelijk zijn gemaakt. Dit is nauwelijks beschreven in het nazorgplan. De provincie heeft het nazorgplan binnen de wettelijke termijn (zes maanden na ontvangst) getoetst.

Toezicht en handhaving

De nazorgmaatregelen bij de Coupépolder bestaan uit inspectie van de aangelegde voorzieningen (ringdrainage, afdeklaag, zij-afdichting en damwand) en monitoring van grondwater en buitenlucht. Daarnaast gelden verschillende gebruiksbepalingen.

In de periode 1997-2002 was de provincie Zuid-Holland verantwoordelijk voor zowel het toezicht op- als de uitvoering van de nazorg. De door de provincie ingestelde projectgroep adviseerde de provincie, in het kader van het toezicht, over de uitvoering van de nazorgmaatregelen. De provincie heeft aangegeven dat de projectleider van de provincie de monitoringsrapportages beoordeelde, maar dat de toetsing en de uitkomsten daarvan niet zijn vastgelegd.

In 2003 werd de gemeente Alphen aan de Rijn verantwoordelijk voor de uitvoering van de nazorg. De rol van de projectgroep en de provincie in het kader van toezicht veranderde op dat moment niet. In de periode 2003-2008 was het toezicht door de provincie echter aanzienlijk minder dan in de periode ervoor. De provincie heeft in deze periode slechts ongeveer de helft van de monitoringsrapportages ontvangen en heeft niet bewaakt of de gemeente jaarverslagen en monitoringsrapportages aanleverde. De beschikbare voortgangrapportages werden daarnaast onvoldoende ter bespreking voorgelegd aan de projectgroep en de projectgroep kwam hiervoor nauwelijks bijeen. Vanaf 2009 heeft de projectgroep geen adviserende rol meer. Sindsdien worden de ingediende monitoringsrapportages beoordeeld door de provincie. Echter, ook in deze periode heeft de provincie onvoldoende bewaakt of de monitoringsrapportages worden ingediend. De provincie heeft niet via locatiebezoeken erop toegezien dat de beschikte nazorg ook daadwerkelijk is uitgevoerd. Alleen in 2010 hebben provinciale handhavers in het kader van het nieuw op te stellen nazorgplan de locatie bezocht. De uitkomsten van het locatiebezoek zijn ook gebruikt voor de door de afdeling Handhaving uitgevoerde interne evaluatie naar het toezicht op de nazorg.

De provincie heeft in de periode 2009-2013 gereageerd op afwijkingen die in de uitvoering van de nazorg werden geconstateerd. Dit betrof geen grote afwijkingen of overschrijdingen van normen. Zo werd bij het locatiebezoek in 2010 onder andere het volgende geconstateerd:

- Beschadiging van verscheidene markeringen van peil- en drainagebuizen en verzakking van putdeksels. Hierdoor zouden peilbuizen en doorspuitvoorzieningen voor de drainage beschadigd kunnen raken;
- Muisgaten, konijnen- en vossenholen in de afdeklaag. Al eerder was de aanbeveling gedaan deze gaten en hopen aan te vullen en te dichten om verdere verslechtering van de afdeklaag en het ontstaan van puntbronnen voor eventueel uittreidend stortgas te voorkomen;
- Onvoldoende functionerende drainage op de golfbaan en onduidelijkheid wie verantwoordelijk is voor het onderhoud van de drainage.

De provincie heeft echter nauwelijks bewaakt of er afdoende vervolgactie op de afwijkingen is ondernomen.

Zo heeft er naar aanleiding van de uitkomsten van het locatiebezoek vanuit de provincie geen nader overleg of vervolgactie plaatsgevonden.

Aanbeveling

De Rekenkamer doet geen specifieke aanbeveling voor de locatie Coupépolder. De aanbevelingen uit het rapport 'Nazorg bij restverontreiniging na bodemsanering – provincie Zuid-Holland' en dan met name aanbeveling 10 en 11, gelden ook voor de Coupépolder.

Reactie GS en nawoord Rekenkamer

Reactie GS

Naar aanleiding van het tv-programma Zembla, dat een documentaire over gifgrond heeft uitgezonden met daarbij prominent aandacht voor de Coupépolder in Alphen aan den Rijn, is in overleg besloten deze nazorglocatie te betrekken bij uw onderzoek. Hierbij is van uw kant nadrukkelijk gesteld dat het onderzoek zich niet richt op de juistheid van de gekozen nazorgmaatregelen en gebruiksbeperkingen, maar op de wijze waarop Gedeputeerde Staten hun taken op het gebied van vergunningverlening en handhaving uitvoeren. Omdat het methodologisch niet correct zou zijn om deze locatie, die regelmatig prominent in het nieuws is, zo maar toe te voegen aan het onderzoek, heeft u ervoor gekozen de bevindingen over de Coupépolder in een aparte rapportage op te nemen (addendum).

U concludeert dat de provincie redelijk grip heeft op de nazorg bij de locatie Coupépolder. U geeft daarbij aan dat wij onze taak als plantoetser vrij goed hebben uitgevoerd, maar dat wij onze taak als toezichhouder/handhaver beperkt hebben ingevuld. Tevens geeft u aan dat de registratie van de Coupépolder grotendeels op orde is.

U doet geen specifieke aanbevelingen voor de locatie Coupépolder, maar verwijst in zijn algemeenheid naar de aanbevelingen in het hoofdrapport en dan met name aanbeveling 10 en 11. Voor onze reactie op deze aanbevelingen verwijzen wij daarom eveneens naar het hoofdrapport.

Nawoord Rekenkamer

De Rekenkamer dankt GS voor hun reactie en ziet geen aanleiding hier nader op in te gaan.

HOOFDSTUK 1

Inleiding

1.1 Aanleiding en achtergrond

Aanleiding

Op vrijdag 26 oktober 2012 heeft het programma Zembla van de VARA een documentaire over Gifgrond uitgezonden, waarin de Coupépolder in Alphen aan de Rijn prominent aan de orde kwam. Volgens deze documentaire is er op deze voormalig stortplaats veel gevaarlijk gif gestort en zouden de genomen maatregelen om de risico's voor de volksgezondheid te beheersen onvoldoende zijn. De provincie Zuid-Holland is bevoegd gezag voor deze nazorglocatie. Omdat de Randstedelijke Rekenkamer met het onderzoek Nazorg bij restverontreiniging na bodemsanering bezig was op het moment van de Zembla uitzending, is tijdens de vergadering met de programmaraad van 13 november 2012 aangekaart of de Coupépolder bij het onderzoek betrokken zou worden. Op 30 november 2012 heeft de Rekenkamer een brief verstuurd naar de commissie Verkeer en Milieu waarin is voorgesteld de Coupépolder te betrekken bij het onderzoek. Daarbij is de kanttekening gemaakt dat het onderzoek van de Rekenkamer zich niet op de *juistheid* van de gekozen nazorgmaatregelen en gebruiksbeperkingen richt, maar op de wijze waarop Gedeputeerde Staten haar taken op het gebied van vergunningverlening en handhaving uitvoert. In dat verband heeft de Rekenkamer in haar brief gewezen op het onderzoek dat op dat moment door een externe deskundigencommissie werd uitgevoerd in opdracht van de gemeente Alphen aan de Rijn. Dit onderzoek is inmiddels gepubliceerd.¹ In onze brief van 30 november 2012 is tevens aangegeven dat het methodologisch niet correct is om, nu de Coupépolder prominent in het nieuws is, deze zo maar toe te voegen aan het onderzoek en dat de Rekenkamer daarom voornemens is om de bevindingen over de Coupépolder in een aparte rapportage op te nemen. Op 9 januari 2013 is de brief in de commissie aan de orde geweest en is unaniem ingestemd met het voorstel om de Coupépolder toe te voegen aan het onderzoek van de Rekenkamer.

Achtergrond

In 1988 verschenen berichten over het storten van grote hoeveelheden chemisch afval op de voormalige stortplaats in de Coupépolder in de gemeente Alphen aan den Rijn. Na het verschijnen van verschillende onderzoeken heeft de provincie Zuid-Holland in 1992 met instemming van de gemeente vastgesteld op welke wijze de Coupépolder het beste gesaneerd zou kunnen worden. Dit betrof de zijkant en de onderkant. Later zijn ook de maatregelen voor de bovenkant van de stortplaats bepaald.

Bij de Coupépolder is de zogenaamde "black box" benadering gehanteerd. In het rapport van de externe deskundigencommissie is hierover het volgende opgenomen²: "Tot en met de jaren negentig was het gebruikelijk om het inwendige van een stortplaats als één grote onbekende te beschouwen. Men hield zich daarbij niet zo zeer bezig met de aard en de hoeveelheid stoffen die in de stortplaats geborgen waren en de aard van de processen die zich daarin afspeelden, maar voornamelijk met de vraag hoe de risico's op blootstelling

¹ Externe deskundigencommissie (2012), Verslag van een onafhankelijk onderzoek naar de aanpak van de nazorg van de Coupépolder in Alphen aan den Rijn. Eindrapportage. 6 december 2012.

² Externe deskundigencommissie (2012), Verslag van een onafhankelijk onderzoek naar de aanpak van de nazorg van de Coupépolder in Alphen aan den Rijn. Eindrapportage. 6 december 2012, p. 6.

en verspreiding kunnen worden voorkomen en hoe een adequaat controlesysteem er uit moet zien om eventueel ontwijkende stoffen te signaleren.” De commissie schrijft in haar rapport dat de black box benadering en de daaruit voortvloeiende communicatie voor een deel de oorzaak is geweest van de politieke en maatschappelijke onrust over de Coupépolder.³

Tot 2003 was de provincie naast het bevoegd gezag ook saneerder van deze locatie. In 2003 heeft de provincie haar rol van saneerder overgedragen aan de gemeente Alphen aan den Rijn. Hiermee werd de gemeente verantwoordelijk voor de uitvoering van de nazorg. De provincie bleef echter verantwoordelijk voor de vergunningverlening en toezicht en handhaving. In Tabel 1 zijn de belangrijkste besluiten en gebeurtenissen vanaf het moment dat de stortplaats is gesloten chronologisch weergegeven:

Tabel 1 Belangrijkste gebeurtenissen Coupépolder vanaf 1985

Datum/jaartal	Omschrijving gebeurtenis
1 januari 1985	Sluiting stortplaats Coupépolder.
1988	Besloten wordt om het reeds gestarte nader onderzoek voort te zetten en een saneringsonderzoek te starten.
1991	Instelling Commissie Blokland n.a.v. publiciteit over de Coupépolder. Deze commissie onderzoekt de afvalverwijdering in de provincie Zuid-Holland en de rol van de provincie daarbij in de periode 1970 – 1991. ⁴
1992	Publicatie Rapport “Zand er over” van de commissie Blokland. Hierin is onder andere geconstateerd dat het toezicht van de provincie tekortschoot. ⁵
1992	Commissie van onderzoek inzake de Coupépolder (ook wel bekend als de commissie Engwirda) acht het aannemelijk dat er enige tienduizenden vaten met chemisch afval op de Coupépolder zijn gestort.
1992	Uitvoering saneringsonderzoek
3 december 1992	Besluit provincie om sanering van de bovenkant stortplaats afhankelijk te stellen van nader uit te voeren onderzoek naar de deklaag.
1993	Besluit provincie Zuid-Holland over saneringsvariant. Gekozen wordt voor een IBC sanering. Dit houdt in het isoleren aan de zijanten, het toepassen van een deklaag en het beheersen en controleren van de locatie. De sanering van de bovenkant van de stortplaats wordt afhankelijk gesteld van nader uit te voeren onderzoek.
10 juli 1997	Nazorgplan Coupépolder te Alphen aan den Rijn (betreft de onderkant en de zijkant).
1997 – 1998	Onderzoek gedaan naar de dikte en kwaliteit van de deklaag: kwaliteit deklaag is voldoende maar op sommige punten onvoldoende dik.
23 februari 2000	Definitief besluit provincie Zuid-Holland over saneringsvariant (IBC). Geen aanvullende saneringsmaatregelen voor de bovenkant van stortplaats, maar wel het op dikte brengen van de deklaag. Tegen dit besluit wordt bezwaar en beroep ingesteld.
31 juli 2002	Deel nazorgplan voor de bovenkant, Coupépolder, Alphen aan den Rijn (DHV).
1 januari 2003	Overdracht verantwoordelijkheid polder van provincie Zuid-Holland naar gemeente Alphen aan den Rijn.
2003-2011	Diverse juridische procedures.
9 februari 2011	De Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State doet uitspraak over de beschikking op saneringsplan uit 2000. Het beroep dat is ingesteld tegen het besluit van de provincie wordt ongegrond verklaard.
30 mei 2011	Nieuw Nazorgplan Coupépolder (dit nazorgplan is een geactualiseerde versie van de eerdere nazorgplannen uit 1997 en 2002).
Januari 2012	Het geactualiseerde Nazorgplan is onherroepelijk geworden.

³ Externe deskundigencommissie (2012), Verslag van een onafhankelijk onderzoek naar de aanpak van de nazorg van de Coupépolder in Alphen aan den Rijn. Eindrapportage. 6 december 2012, p. 6.

⁴ Provincie Zuid-Holland (2012), Antwoord van GS op vragen van B. Privé (PVV), nr. 2735, 20 november 2012.

⁵ Provincie Zuid-Holland (2012), Antwoord van GS op vragen van B. Privé (PVV), nr. 2735, 20 november 2012.

Datum/jaartal	Omschrijving gebeurtenis
31 mei 2012	Instellen onderzoek (Externe Deskundigencommissie) naar kwaliteit nazorg van Coupépolder door gemeenteraad Alphen aan den Rijn.
26 oktober 2012	Uitzending Zembla over Coupépolder.
6 december 2012	Publicatie onderzoek externe deskundigen over kwaliteit nazorg Coupépolder.

Zoals uit Tabel 1 blijkt is bij de Coupépolder gekozen voor de saneringsvariant Isoleren Beheersen en Controleren (IBC).⁶ Aan de bovenzijde bestaat de isolatie uit een afdeklaag van kleiige grond. Deze laag moet direct contact met het stortmateriaal voorkomen en moet uit de stort komende dampen en gassen afremmen en het liefst afbreken.⁷ Met luchtmetingen wordt gecontroleerd of de afdeklaag goed functioneert. Aan de zijkant is een afdichtingsconstructie aangebracht (zandbentonietlaag) die moet voorkomen dat verontreinigd water uit de stortplaats in het oppervlaktewater kan stromen. Dit water wordt afgevangen en afgevoerd naar een rioolwaterzuiveringsinstallatie. Aan de onderzijde van de stortplaats is geen afdichting aangebracht. In het diepe grondwater vindt monitoring plaats. Als de kwaliteit van het grondwater de afgesproken signaalwaarden overschrijdt, moet na bevestiging van de meetresultaten het verontreinigde water worden opgepompt en gezuiverd.⁸

Bovenstaande nazorgmaatregelen worden sinds 2003 uitgevoerd door de gemeente Alphen aan den Rijn. Het toezicht op en de handhaving van deze maatregelen is de verantwoordelijkheid van de provincie Zuid-Holland.

1.2 Probleemstelling en onderzoeksvragen

In dit rapport zijn de onderzoeksvragen en criteria geherformuleerd, waardoor duidelijk is dat deze alleen betrekking hebben op de Coupépolder. De onderzoeksvragen voor de Coupépolder zijn als volgt:

Centrale onderzoeksvraag:

Heeft de provincie bij de locatie Coupépolder voldoende grip op de nazorg bij restverontreiniging na bodemsanering?

De centrale onderzoeksvraag wordt beantwoord aan de hand van de volgende drie deelvragen.:

1. Heeft de provincie de Coupépolder opgenomen in haar bodeminformatiesysteem inclusief actuele status en is deze locatie kenbaar gemaakt voor derden?
2. Heeft de provincie het nazorgplan Coupépolder getoetst aan wet- en regelgeving?
3. Voert de provincie haar handhavingstaken ten aanzien van de nazorg adequaat uit?
 - a. Ziet de provincie toe op de uitvoering van de nazorg door de hiervoor aangewezen verantwoordelijke?
 - b. Reageert de provincie op geconstateerde afwijkingen op de afgesproken nazorg?

⁶ Zie voor een lijst met gebruikte begrippen bijlage C.

⁷ Externe deskundigencommissie (2012), Verslag van een onafhankelijk onderzoek naar de aanpak van de nazorg van de Coupépolder in Alphen aan den Rijn. Eindrapportage. 6 december 2012, p. 6 & Provincie Zuid-Holland (2011), Beschikking Nazorgplan Coupépolder, 5 december 2011.

⁸ Bovenstaande alinea is ontleend aan Externe deskundigencommissie (2012), Verslag van een onafhankelijk onderzoek naar de aanpak van de nazorg van de Coupépolder in Alphen aan den Rijn. Eindrapportage. 6 december 2012, p. 6.

1.3 Afbakening

Voor de afbakening van het onderzoeksonderwerp nazorg in het algemeen, verwijzen wij naar paragraaf 1.3 in de rapportage 'Nazorg bij restverontreiniging na bodemsanering – provincie Zuid-Holland'.

Voor wat betreft de locatie Coupépolder is de Rekenkamer bij de beoordeling van de plantoetsing (onderzoeksvraag 2) uitgegaan van de toetsing van het nazorgplan uit 2011. De reden hiervoor is dat dit het meest recente nazorgplan voor de Coupépolder is en dat sinds 2006 de wettelijke eisen voor nazorg zijn veranderd. De toetsing ná 2006 is dan ook het meest relevant.

Voor toezicht en handhaving heeft de Rekenkamer de periode sinds 1997, waarin het eerste nazorgplan is opgesteld, onderzocht. Wel is extra aandacht besteed aan de periode sinds 2009 aangezien vanaf dat moment de provincie de monitoringsrapportages expliciet is gaan beoordelen en de projectgroep, waar naast de provincie Zuid-Holland ook onder andere de gemeente Alphen aan den Rijn en het Hoogheemraadschap van Rijnland deel van uitmaakten, vanaf dat moment geen adviserende rol meer had bij de beoordeling.

1.4 Werkwijze

De Rekenkamer heeft het dossier over de Coupépolder bestudeerd en vragen gesteld aan de ambtelijke organisatie. Tevens is het rapport van de deskundigencommissie d.d. 6 december 2012 (Verslag van een onafhankelijk onderzoek naar de aanpak van de nazorg van de Coupépolder in Alphen aan den Rijn) bestudeerd en is de secretaris van de commissie benaderd voor het aanleveren van relevante documenten.

1.5 Beoordelingskader

De Rekenkamer hanteert voor het maken van haar bevindingen een beoordelingskader (zie Tabel 2). Het beoordelingskader is gebaseerd op onder andere de volgende informatie:

- de Wet bodembescherming (Wbb) en aanverwante wet- en regelgeving zoals het Besluit bodemkwaliteit, het Besluit financiële bepalingen bodemsanering en de Circulaire bodemsanering;
- Handreikingen en protocollen zoals de Handhavingsuitvoeringsmethode (HUM) Wbb, de Besluitvormings-uitvoeringsmethode (BUM) Wbb en het Normblad SIKB 8001;
- Algemene inzichten uit relevante vakliteratuur;
- Jurisprudentie.

De Rekenkamer heeft het beoordelingskader besproken met ambtelijke vertegenwoordigers van de vier provincies. Hieronder zijn de onderzoeksvragen en het beoordelingskader uit het onderzoek Nazorg bij restverontreiniging na bodemsanering opgenomen. Voor het onderzoek naar de Coupépolder zijn de onderzoeksvragen en criteria geherformuleerd (zie paragraaf 1.2). Voor de Coupépolder zijn niet alle vragen beantwoord en alle criteria getoetst. Na de tabel wordt dit toegelicht.

Tabel 2 Beoordelingskader

Vraag 1: Heeft de provincie een volledig overzicht van alle nazorglocaties met de actuele status en zijn deze bekend gemaakt voor derden?	
Criterion 1 (H2, par. 2.1)	De provincie heeft een bodeminformatiesysteem waarin voor iedere nazorglocatie is aangegeven wat de verontreinigingssituatie en actuele status ⁹ is.
Criterion 2 (H2, par. 2.2)	De provincie biedt de beschikking op het nazorgplan aan het Kadaster aan ter inschrijving in de openbare registers.
VRAAG 2: Voert de provincie sinds 2006 haar taken als plantoetser t.a.v. de nazorg adequaat uit?	
VRAAG 2a: Toetst de provincie de afweging tussen de mate van sanering en de mate van nazorg expliciet bij de instemming met het saneringsplan?	
Criterion 3 (H3, par. 3.1.1)	De provincie heeft bij de instemming van het saneringsplan expliciet getoetst of bij de voorgestelde saneringsoplossing de nazorg zoveel mogelijk is beperkt.
Criterion 4 (H3, par. 3.1.1)	De voorgestelde nazorg in het ingediende nazorgplan wijkt niet sterk af van de verwachte nazorg in het beschikte saneringsplan.
VRAAG 2b: Toetst de provincie de nazorgplannen van de saneerder aan wet- en regelgeving?	
Criterion 5 (H3, par. 3.1.2)	GS hebben een procedure vastgesteld voor het nemen van beschikkingen ten aanzien van het nazorgplan. Deze procedure gaat o.a. in op: <ul style="list-style-type: none"> a. de functionele scheiding van taken die betrekking hebben op de voorbereiding van de beschikking op het nazorgplan en taken die betrekking hebben op toezicht en handhaving; b. het bewaken van de behandelingstermijn van de aanvraag; c. het toetsen op de borging van de nazorg;¹⁰ d. het objectief, consistent, eenduidig, onafhankelijk en met gelijk kwaliteitsniveau toetsen op kwalitatieve en kwantitatieve volledigheid en juistheid van de informatie; e. registratie en monitoring nazorgactiviteiten; f. periodieke beoordeling van de status van de nazorg op basis van nazorgstatusrapportages; g. evaluatie van de nazorg op basis van afsluitende nazorgevaluatie rapportages.
Criterion 6 (H4, par. 4.1 zie criterium 14)	De provincie heeft een duidelijke scheiding, tenminste op persoonsniveau, aangebracht tussen taken die betrekking hebben op de voorbereiding van de beschikking op het nazorgplan en taken die betrekking hebben op toezicht en handhaving. * <i>Zie ook criterium 14.</i>
Criterion 7 (H3, par. 3.1.3)	De provincie toetst alle nazorgplannen binnen 6 maanden na ontvangst.
Criterion 8 (H3, par. 3.1.3)	Indien in het saneringsverslag is beschreven dat sprake is van een restverontreiniging na de sanering en dat sprake is van gebruiksbepalingen en/of nazorg, bewaakt de provincie dat gelijktijdig met of zo spoedig mogelijk na het saneringsverslag een nazorgplan wordt ingediend.
Criterion 9 (H3, par. 3.1.3)	De provincie heeft getoetst of het ingediende nazorgplan de volgende informatie bevat: <ul style="list-style-type: none"> a. NAW gegevens melder (inclusief eventuele machtiging); b. ligging van de nazorg; c. type beschikking;¹¹ d. informatie over de context van de nazorg;

⁹ De toezichthouder/handhaver moet voor iedere locatie altijd kunnen beschikken over een actueel overzicht van alle verplichtingen, gevoerde overleggen, controles en correspondentie.

¹⁰ De provincie moet zekerheid hebben over de borging van de nazorg: wie neemt de verantwoordelijkheid, is de continuïteit voldoende verzekerd (ook financieel), ligt uitvoering van nazorg in goede handen, voldoet communicatie met locatiegebruikers, omgeving en overheid, is en blijft de werking van de maatregelen c.q. aangebrachte voorzieningen voldoende.

¹¹ Bij het type beschikking gaat het om de volgende informatie: (a) of een beschikking wordt aangevraagd voor het hele geval of een gedeelte, (b) of sprake is van verschillende saneringsfasen, (c) een overzicht van al afgegeven beschikkingen in het kader van de Wet bodembescherming.

	<ul style="list-style-type: none"> e. als sprake is van gebruiksbeperkingen, een beschrijving van de gebruiksbeperkingen; f. als sprake is van gebruiksbeperkingen, een beschrijving van de wijze van communicatie van de gebruiksbeperkingen aan de gebruikers; g. als sprake is van nazorgmaatregelen, een beschrijving van de maatregelen en de eventuele verslaglegging hiervan; h. als sprake is van nazorgmaatregelen, een begroting van de kosten; i. als sprake is van nazorgmaatregelen en de kosten van de nazorg voor meer dan 50% na vijf jaar zullen worden gerealiseerd, een toelichting op de financiering van de kosten; j. in het nazorgplan is beschreven wie verantwoordelijk is voor de uitvoering van de nazorg.
<p>Criterion 10 (H3, par. 3.1.3)</p>	<p>Teneinde te beschikken op het nazorgplan, heeft de provincie getoetst:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. of de gebruiksbeperkingen of nazorgmaatregelen voldoende zijn om er voor te zorgen dat de verontreiniging die na de sanering is achtergebleven niet zal leiden tot een vermindering van de kwaliteit van de bodem zoals beschreven in het saneringsverslag; b. of het nodig is om aan de instemming met het nazorgplan het voorschrift te verbinden dat bepaalde wijzigingen in het bodemgebruik gemeld dienen te worden.
<p>Criterion 11 (H3, par. 3.1.3)</p>	<p>Indien aan het criterium 9i voor het kunnen vragen van een financiële zekerheidsstelling wordt voldaan en uit de toelichting op de financiering van de nazorgkosten blijkt dat de initiatiefnemer waarschijnlijk onvoldoende middelen heeft om de nazorg uit te voeren, wordt de financiële zekerheidsstelling als voorschrift in de beschikking opgenomen.</p>
<p>Vraag 3: Heeft de provincie ervoor gezorgd dat de nazorgmaatregelen en gebruiksbeperkingen van vóór 2006 helder zijn vastgelegd?</p>	
<p>Criterion 12 (H3, par. 3.2)</p>	<p>De nazorgmaatregelen en gebruiksbeperkingen zijn duidelijk vastgelegd, dat wil zeggen: niet voor meerdere uitleg vatbaar.</p>
<p>Criterion 13 (H3, par. 3.2)</p>	<p>Voor de nazorgmaatregelen is vastgelegd wie verantwoordelijk is voor de uitvoering hiervan.</p>
<p>VRAAG 4: Voert de provincie haar handhavingstaken ten aanzien van de nazorg adequaat uit?</p>	
<p>VRAAG 4a: Ziet de provincie toe op de uitvoering van de nazorg door de hiervoor aangewezen verantwoordelijke?</p>	
<p>Criterion 14 (H4, par. 4.1)</p>	<p>De provincie heeft een duidelijke scheiding, tenminste op persoonsniveau, aangebracht tussen taken die betrekking hebben op de voorbereiding van de beschikking op het nazorgplan en taken die betrekking hebben op toezicht en handhaving. * Zie ook criterium 6.</p>
<p>Criterion 15 (H4, par. 4.1)</p>	<p>In het handhavingsbeleid zijn, op basis van een probleemanalyse, prioriteiten gesteld ten aanzien van de handhavingstaken (in het aantal en de soorten locaties). De prioriteiten bepalen welke handhavingswerkzaamheden op welke soort locaties zullen plaatsvinden. Als blijkt dat er onvoldoende capaciteit beschikbaar is om alle gewenste werkzaamheden te verrichten, wordt de werklijst aangepast op basis van een risico-inschatting per locatie. Deze risico-inschatting moet voor elke nieuwe locatie bij aanvang worden opgesteld.</p>
<p>Criterion 16 (H4, par. 4.1)</p>	<p>De provincie ziet erop toe dat de nazorg, zoals vastgelegd in het nazorgplan, wordt uitgevoerd. Hierbij dient de frequentie en de aard van controles, zoals in het handhavingsbeleid bepaald, te zijn afgestemd op en toereikend voor het type nazorglocaties.</p>
<p>Criterion 17 (H4, par. 4.1)</p>	<p>De provincie legt de resultaten van iedere uitgevoerde controle vast in het bodeminformatiesysteem.</p>
<p>Criterion 18 (H4, par. 4.1)</p>	<p>Periodiek, doch minstens jaarlijks, worden de resultaten van de toezichtsactiviteiten gerapporteerd en geëvalueerd.</p>
<p>VRAAG 4b: Reageert de provincie op geconstateerde afwijkingen op de afgesproken nazorg?</p>	
<p>Criterion 19 (H4, par. 4.2)</p>	<p>Indien door de provincie in de uitvoering van de nazorg afwijkingen worden geconstateerd ten opzichte van de afgesproken nazorg onderneemt de provincie actie of laat dit beargumenteerd achterwege.</p>

Niet getoetste criteria

Omdat het saneringsplan van vóór 2006 dateert, zijn criteria 3 en 4 niet aan de orde. Criterium 5 is niet getoetst omdat deze over het Zuid-Hollandse beleid gaat en dit al aan de orde komt in het rapport 'Nazorg bij restverontreiniging na bodemsanering – provincie Zuid-Holland'. Criterium 8 is niet getoetst omdat instemming met het saneringsresultaat heeft plaatsgevonden voor 2006.¹² Het nazorgplan is beschikbaar in 2011, daardoor zijn criteria 12 en 13 niet van toepassing. Ook voor criteria 15 en 18 geldt dat deze over het Zuid-Hollandse beleid gaan en dat deze getoetst zijn in het rapport 'Nazorg bij restverontreiniging na bodemsanering – provincie Zuid-Holland'.

¹² Provincie Zuid-Holland (2013), E-mail ambtelijke organisatie, 22 april 2013.

HOOFDSTUK 2

Registratie Coupépolder

In dit hoofdstuk wordt onderzoeksvraag 1 beantwoord: 'Heeft de provincie de Coupépolder opgenomen in haar bodeminformatiesysteem inclusief actuele status en is deze locatie kenbaar gemaakt voor derden?'

2.1 Coupépolder in provinciaal bodeminformatiesysteem

Criterion 1

In deze paragraaf wordt criterium 1 getoetst: *De provincie heeft in haar bodeminformatiesysteem voor de Coupépolder aangegeven wat de verontreinigingssituatie en actuele status is.*

Wanneer na bodemsanering een restverontreiniging is achtergebleven, moet het ten minste bekend zijn dat er op dergelijke locaties verontreiniging aanwezig is. Dit om te voorkomen dat er 'zo maar' gegraven wordt, grond afgevoerd wordt, of gebruikswijzigingen worden doorgevoerd die tot risico's kunnen leiden. De kenbaarheid van de verontreiniging en daaraan verbonden risico's begint bij registratie van de locatie. Om toezicht te kunnen houden op de nazorglocaties, dient de provincie nazorglocaties in haar bodeminformatiesysteem te registreren.¹³

De Rekenkamer is voor de nazorglocatie Coupépolder nagegaan welke informatie over de oorspronkelijke verontreiniging, de restverontreiniging en de nazorg is geregistreerd in het provinciale bodeminformatiesysteem.

Bevinding 1

In het provinciale bodeminformatiesysteem Globis is niet geregistreerd uit welke stoffen de oorspronkelijke bodemverontreiniging bestond en de restverontreiniging bestaat. De voorgeschreven gebruiksbeperkingen en zorgmaatregelen zijn nagenoeg volledig geregistreerd.

NB: Externe deskundigen hebben eind 2012 aanbevolen om met de huidige kennis over het gedrag van stoffen in verontreinigingssituaties en nieuwe meetmethoden de black box benadering te verlaten. Via een jaarlijks te doorlopen cyclus van 'besluiten, bedenken, berekenen en bewijzen' kan meer grip op de situatie worden verkregen. De gemeenteraad van Alphen aan de Rijn heeft besloten om alle aanbevelingen over te nemen. De aanbevelingen worden samen met de betrokken partijen besproken en verder uitgewerkt.

(Criterion 1)

Toelichting:

In Globis is niet aangegeven uit welke categorie stoffen de oorspronkelijke verontreiniging bestond. Vanzelfsprekend is daardoor ook niet geregistreerd in welk volume en in welke concentratie de verontreinigende stoffen aanwezig waren. In Globis is hierover de volgende opmerking opgenomen: *"Het is onbekend wat de volumes zijn. Verder spreken wij over een black-box"*. Wel is aangegeven dat het een verontreiniging van zowel

¹³ Dit criterium is ontleend aan de Handhavingssuitvoeringsmethode Wet bodembescherming landbodems (HUM Wbb), p. 28.

grond, als grondwater betrof en dat voor beide gold dat de interventiewaarde werd overschreden. Bij een concentratie onder de streefwaarde¹⁴ spreekt men van een schone bodem. Bij een concentratie boven de streefwaarde, maar onder de interventiewaarde spreekt men van een licht of matig verontreinigde bodem. Bij een concentratie boven de interventiewaarde is sprake van ernstige bodemverontreiniging.¹⁵ Overigens is bij de provincie wel bekend dat er 60.000 tot mogelijk 250.000 vaten met chemisch afval in de voormalige stortplaats liggen, zo blijkt onder andere uit beantwoording van Statenvragen door GS.¹⁶

In Globis is geen informatie over de restverontreiniging opgenomen; de velden waar de categorie verontreinigende stoffen en de concentratie ervan kunnen worden aangegeven, zijn niet ingevuld. Vanuit de provincie is aangegeven dat in het geval van een IBC-locatie zoals de Coupépolder, de restverontreiniging identiek is aan de oorspronkelijke verontreiniging.¹⁷ Aangezien de oorspronkelijke verontreiniging voor de Coupépolder niet is vastgelegd, is dit ook voor de restverontreiniging niet het geval.

Externe deskundigencommissie over de Black box benadering (2012)

In 2012 heeft de gemeente Alphen aan den Rijn besloten een extern onderzoek te laten instellen naar de kwaliteit van de nazorg van de Coupépolder. Hiervoor is een onafhankelijke externe deskundigencommissie benoemd. In haar aanbevelingen merkt deze commissie het volgende op:

“Sinds 2000 is de kennis over het gedrag van stoffen in verontreinigingssituaties en vooral over de omzettingen daarvan in minder schadelijke stoffen enorm toegenomen. Ook zijn nieuwe meetmethoden binnen bereik gekomen om een stortplaats te karakteriseren. Met de inzet van deze kennis en nieuwe meetmethoden kan de black box benadering worden verlaten. Zo kan kennis worden opgedaan over de processen die zich in de stortplaats afspelen, waardoor kan worden begrepen waarom er tot nu toe in de directe omgeving van de stortplaats slechts zeer lage concentraties van verontreinigende stoffen in de lucht en in het diepe grondwater worden aangetroffen. De inzet van deze kennis en meetmethoden leidt er ook toe dat men beter kan anticiperen op een eventuele verandering in de kwaliteit van lucht en water. [...] De externe deskundigen hebben als overkoepelende aanbeveling om de black box benadering te verlaten en via een jaarlijks te doorlopen cyclus van ‘besluiten, bedenken, berekenen en bewijzen’ meer grip op de situatie te krijgen. Dat zal vermoedelijk leiden tot een aangepaste wijze van controleren. Met een heldere communicatie hierover zal de onrust naar het oordeel van de externe deskundigen waarschijnlijk gaan verdwijnen. Men zal in elk geval beter voorbereid zijn op wat gaat komen en nu nog ongewis is.”

De gemeenteraad van Alphen aan de Rijn heeft besloten om alle aanbevelingen over te nemen.¹⁸ De aanbevelingen worden samen met de betrokken partijen besproken en verder uitgewerkt.¹⁹

Bron: Externe deskundigencommissie (2012), Verslag van een onafhankelijk onderzoek naar de aanpak van de nazorg van de Coupépolder in Alphen aan den Rijn, 6 december 2012, pp. 8, 10 & 11.

De provinciale vergunningverleners registreren in Globis welke (gebruiksbeperkingen en) zorgmaatregelen van kracht zijn op een nazorglocatie. De Rekenkamer heeft voor de Coupépolder gecontroleerd of dit correct is

¹⁴ Sinds 1 juli 2008 bestaan de streefwaarden niet meer voor grond maar alleen nog voor grondwater.

¹⁵ www.bodem.info/?id=3904.

¹⁶ Provincie Zuid-Holland (2012), Antwoord van GS op vragen van E. van den Bogaard (PvdA), nr. 2734, 20 november 2012 & Provincie Zuid-Holland (2012), Antwoord van GS op vragen van B. Privé (PVV), nr. 2735, 20 november 2012.

¹⁷ Provincie Zuid-Holland (2013), reactie feitelijk wederhoor, 13 juni 2013.

¹⁸ <http://www.alphenaandenrijn.nl/Gemeente/Actueel/Dossier/Coupépolder>.

¹⁹ Provincie Zuid-Holland (2013), reactie feitelijk wederhoor, 13 juni 2013.

ingevuld. Voor de zorgmaatregelen in standhouden van de leeflaag, monitoring grondwater en monitoring lucht is dit het geval. Het verbod op verwijderen en beschadigen van nazorgvoorzieningen is niet vastgelegd in Globis.²⁰

De provinciale handhavers registreren in Globis welke controles zijn uitgevoerd en de belangrijkste correspondentie. Paragraaf 4.1 gaat hier verder op in.

2.2 Kenbaarheid nazorglocatie Coupépolder voor derden

criterium 2

In deze paragraaf wordt criterium 2 getoetst: *De provincie heeft de beschikking op het nazorgplan aan het Kadaster aangeboden ter inschrijving in de openbare registers.*

De provincie dient de beschikking op het nazorgplan dan wel het saneringsverslag (verder in dit rapport evaluatieverslag, aangezien dit begrip in Zuid-Holland wordt gehanteerd) aan het Kadaster aan te bieden ter inschrijving in de openbare registers.²¹ Dit is noodzakelijk om zeker te stellen dat ook opvolgende eigenaren en andere gerechtigden op de hoogte zijn van gebruiksbeperkingen of de verplichting tot het nemen van nazorgmaatregelen. Deze registratie is zowel in het belang van de koper (en de notaris die vaak het locatie-onderzoek voor de koper uitvoert), die een perceel koopt waar beperkingen aan zijn verbonden, als voor de overheid, die iemand moet kunnen aanspreken op zijn verplichting zich te houden aan gebruiksbeperkingen.

De bodemverontreiniging in de vaste bodem is bepalend voor de aantekening in het Kadaster. Grondwaterverontreinigingen hoeven niet te worden geregistreerd in het Kadaster.²² De gedachte hierachter is dat bij percelen waarop een ernstige grondwaterverontreiniging is ontstaan, de bodem meestal ook ernstig is verontreinigd en om die reden registratie plaatsvindt.²³

Voor de beoordeling van dit criterium is de Rekenkamer bij het Kadaster nagegaan hoe de locatie Coupépolder geregistreerd staat.

Bevinding 2

De nazorglocatie Coupépolder staat correct ingeschreven bij het Kadaster.

(Criterium 2)

Toelichting:

In Globis is het veld WKPB (Wet Kenbaarheid Publiekrechtelijke Beperkingen) ingevuld en is een HYP-nummer ingevoerd. Dit betekent in principe dat de inschrijving van de Coupépolder geslaagd is. De registratie in het WKPB-veld in Globis verwijst naar de meest recente beschikking, namelijk die op het nazorgplan van 5 december 2011. De Rekenkamer is vervolgens nagegaan of de beschikking op het nazorgplan correct is geregistreerd bij het Kadaster. Dit is het geval.²⁴

²⁰ Provincie Zuid-Holland (2012), Globis & Provincie Zuid-Holland (2011), Beschikking nazorgplan Coupépolder d.d. 5 december 2011, p. 6.

²¹ Art. 55 lid 1 Wet bodembescherming, Art 15 lid 1 Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen onroerende zaken, Art. 2 lid 1 en bijlage Aanwijzingsbesluit Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen onroerende zaken.

²² Dit is bepaald in de Regeling beperkingenregistratie Wet bodembescherming.

²³ Tekst ontleend aan <http://www.agentschapnl.nl/faq/veelgestelde-vragen-over-de-wkpb>, d.d. 15 oktober 2012.

²⁴ Kadaster (2011), Afschrift openbaar register Hyp4 dl 60907 nr. 75, 20 december 2011.

HOOFDSTUK 3

De provincie als plantoetser

In dit hoofdstuk wordt in paragraaf 3.1 onderzoeksvraag 2 beantwoord: 'Heeft de provincie sinds 2006 haar taken als plantoetser goed uitgevoerd t.a.v. de nazorglocatie Coupépolder?' In paragraaf 3.2 komt onderzoeksvraag 3 aan de orde: 'Heeft de provincie ervoor gezorgd dat de nazorgmaatregelen en gebruiksbeperkingen van vóór 2006 helder zijn vastgelegd?'

3.1 Nazorg sinds 2006

3.1.1 Afweging mate van saneren versus mate van nazorg

Omdat het saneringsplan Coupépolder van voor 2006 dateert²⁵, heeft de Rekenkamer criteria 3 en 4 niet getoetst.

3.1.2 Proces en procedures plantoetsing

Criterion 5 is niet getoetst omdat deze over het Zuid-Hollandse beleid gaat en dit al aan de orde komt in het rapport 'Nazorg bij restverontreiniging na bodemsanering – provincie Zuid-Holland'. Criterion 6 komt aan de orde in paragraaf 4.1.

3.1.3 Toetsing van de voorgestelde nazorg

Criteria 7, 9, 10 en 11

In deze paragraaf komen de criteria aan bod die betrekking hebben op de toetsing van de voorgestelde nazorg in het nazorgplan.

Allereerst is het van belang dat nazorgplannen binnen zes maanden na ontvangst getoetst worden. Indien GS niet binnen deze termijn een beslissing nemen, is de instemming van rechtswege verleend.²⁶

Gebruiksbeperkingen en nazorgmaatregelen worden vastgelegd in een nazorgplan. De provincie moet het ingediende nazorgplan toetsen aan de (wettelijke) eisen.²⁷ GS kunnen aan de instemming met het nazorgplan het voorschrift verbinden tot het stellen van financiële zekerheid. Uit de toelichting op de financiering van de nazorgkosten moet blijken of de initiatiefnemer voldoende middelen heeft om de nazorg uit te voeren. Als dit niet overtuigend is gedaan en indien de kosten van nazorg na de sanering voor meer dan 50% na een periode van tenminste vijf jaar zullen worden gerealiseerd, kunnen GS financiële zekerheid vragen.²⁸

²⁵ In 1992 hebben GS ingestemd met het saneringsonderzoek, waarbij besluitvorming over de bovendichting afhankelijk werd gesteld van nader onderzoek naar de waterdoorlatendheid van de afdeklaag. In 2000 hebben GS besloten dat de bestaande deklaag als saneringsmaatregel voldoende was. Bron: Provincie Zuid-Holland (2013), E-mail ambtelijke organisatie, 22 april 2013.

²⁶ Art. 39d lid 3 Wet bodembescherming.

²⁷ Art 39d lid 1 t/m 4, Art 39e lid 2 & Art 39f Wet bodembescherming & SIKB (2010), Besluitvormingsuitvoeringsmethode Wbb (BUM Wbb), pp. 18 en 30.

²⁸ Art. 39f Wet bodembescherming & Art. 39 lid 1 Besluit financiële bepalingen bodemsanering & SIKB (2010), Besluitvormingsuitvoeringsmethode Wbb (BUM Wbb), p. 30.

De Rekenkamer heeft het voorgaande vertaald in de criteria 7 t/m 11²⁹:

- Criterium 7: *De provincie toetst alle nazorgplannen binnen 6 maanden na ontvangst.*
- Criterium 9: *De provincie heeft getoetst of het ingediende nazorgplan de volgende informatie bevat:*
 - a. *NAW gegevens melder (inclusief eventuele machtiging);*
 - b. *ligging van de nazorg;*
 - c. *type beschikking;³⁰*
 - d. *informatie over de context van de nazorg;*
 - e. *als sprake is van gebruiksbeperkingen, een beschrijving van de gebruiksbeperkingen;*
 - f. *als sprake is van gebruiksbeperkingen, een beschrijving van de wijze van communicatie van de gebruiksbeperkingen aan de gebruikers;*
 - g. *als sprake is van nazorgmaatregelen, een beschrijving van de maatregelen en de eventuele verslaglegging hiervan;*
 - h. *als sprake is van nazorgmaatregelen, een begroting van de kosten;*
 - i. *als sprake is van nazorgmaatregelen en de kosten van de nazorg voor meer dan 50% na vijf jaar zullen worden gerealiseerd, een toelichting op de financiering van de kosten;*
 - j. *in het nazorgplan is beschreven wie verantwoordelijk is voor de uitvoering van de nazorg.*
- Criterium 10: *Teneinde te beschikken op het nazorgplan, heeft de provincie getoetst:*
 - a. *of de gebruiksbeperkingen of nazorgmaatregelen voldoende zijn om er voor te zorgen dat de verontreiniging die na de sanering is achtergebleven niet zal leiden tot een vermindering van de kwaliteit van de bodem zoals beschreven in het saneringsverslag;*
 - b. *of het nodig is om aan de instemming met het nazorgplan het voorschrift te verbinden dat bepaalde wijzigingen in het bodemgebruik gemeld dienen te worden.*
- Criterium 11: *Indien aan het criterium 9.i voor het kunnen vragen van een financiële zekerheidsstelling wordt voldaan en uit de toelichting op de financiering van de nazorgkosten blijkt dat de initiatiefnemer waarschijnlijk onvoldoende middelen heeft om de nazorg uit te voeren, wordt de financiële zekerheidsstelling als voorschrift in de beschikking opgenomen.*

Bevinding 3

De provincie heeft het nazorgplan binnen zes maanden na ontvangst getoetst.

(Criterium 7)

Toelichting:

Nadat de provincie het nazorgplan in juli 2011 ontving, heeft de provincie na twee weken om aanvullende gegevens gevraagd van de gemeente Alphen aan den Rijn en derhalve de beslistermijn opgeschort. De provincie ontving aanvullende gegevens in augustus en november 2011. Uiteindelijk beschikte de provincie op het nazorgplan op 5 december 2011, bijna 5 maanden na ontvangst van het nazorgplan en zo'n drie weken na ontvangst van de laatste brief met aanvullende informatie.³¹

²⁹ Criterium 8 is niet getoetst omdat instemming met het saneringsresultaat heeft plaatsgevonden voor 2006.

³⁰ Bij het type beschikking gaat het om de volgende informatie: (a) of een beschikking wordt aangevraagd voor het hele geval of een gedeelte, (b) of sprake is van verschillende saneringsfasen, (c) een overzicht van al afgegeven beschikkingen in het kader van de Wet bodembescherming.

³¹ Provincie Zuid-Holland (2011), Beschikking nazorgplan Coupépolder, 5 december 2011.

Bevinding 4

In de checklist voor het beoordelen van een nazorgplan zijn zeven van de tien door de wet gestelde criteria terug te vinden. De checklist die is ingevuld bij de beoordeling van het nazorgplan Coupépolder, is opgeslagen in het digitale archief van de provincie. De provincie heeft niet getoetst of het nazorgplan een beschrijving van de communicatie van de gebruiksbeperkingen aan de gebruikers bevat. Dit is ook niet beschreven in het nazorgplan. Wel is een afschrift van de beschikking aan de belanghebbenden verstuurd, De provincie heeft ook niet getoetst of de kosten inzichtelijk zijn gemaakt. Dit is nauwelijks beschreven in het nazorgplan. Aangezien de saneerder in dit geval een gemeente is, is het vragen van financiële zekerheidsstelling hier overigens niet van toepassing.

(Criteria 9 en 11)

Toelichting:

De provincie toetst de ingekomen nazorgplannen aan de hand van een checklist. In de 'checklist beschikking evaluatieverslag/nazorgplan' zijn zeven van de tien door de Rekenkamer gestelde deelcriteria expliciet opgenomen. Ons rapport 'Nazorg bij restverontreiniging na bodemsanering – provincie Zuid-Holland' gaat hier nader op in. De checklist die is ingevuld bij de beoordeling van het nazorgplan Coupépolder, is terug te vinden in het digitale archief van de provincie.

In Tabel 3 is per criterium een beoordeling opgenomen. Hiervoor is een score van 1 tot 5 gehanteerd, waarbij 1 de hoogste score is en 5 de laagste score.

Tabel 3 Beoordeling op criterium 9³²

Criteria	Beoordeling	Toelichting
De provincie heeft getoetst of het ingediende nazorgplan de volgende informatie bevat:		
a. NAW gegevens melder (inclusief eventuele machtiging);	1	Dit is één van de criteria van de checklist. Zowel op de bewaarde checklist, als in de beschikking is de naam van de gemeente genoemd.
b. ligging van de nazorg;	1	De kadastrale gegevens zijn vermeld in de bewaarde checklist en op de beschikking. Ook is een kaart van de locatie als bijlage bij de beschikking gevoegd.
c. type beschikking; - wordt een beschikking aangevraagd voor het hele geval of een gedeelte? - is sprake van verschillende saneringsfasen? - welke beschikkingen in het kader van de Wet bodembescherming zijn al afgegeven?	2	Op de ingevulde checklist komen de aspecten 'beschikking voor het gehele geval of een gedeelte' en 'verschillende saneringsfasen' niet terug. Wel is een beschrijving opgenomen van eerdere provinciale besluiten m.b.t. de sanering. Dit komt ook terug in de beschikking.
d. informatie over de context van de nazorg; ³³	1	Uit de ingevulde checklist blijkt dat dit punt is getoetst. In de beschikking is dit ook opgenomen. Ook in het nazorgplan is een beschrijving van de context gegeven.

³² Provincie Zuid-Holland (2011), Beschikking nazorgplan Coupépolder, 5 december 2011 & Provincie Zuid-Holland, Ingevulde checklist nazorgplan Coupépolder & Royal Haskoning (2011), Nazorgplan Coupépolder, 30 mei 2011, p. 31.

³³ Bijvoorbeeld informatie over het ontstaan van de verontreiniging, de sanering(en) en gebruikshistorie.

Criteria	Beoordeling	Toelichting
e. als sprake is van gebruiksbeperkingen, een beschrijving van de gebruiksbeperkingen;	1	Zowel op de ingevulde checklists, als in de beschikking wordt verwezen naar de paragraaf in het nazorgplan waarin de gebruiksbeperkingen zijn beschreven.
f. als sprake is van gebruiksbeperkingen, een beschrijving van de wijze van communicatie van de gebruiksbeperkingen aan de gebruikers;	3	De provincie heeft dit niet getoetst. Op de ingevulde checklist is wel vermeld dat een afschrift van de beschikking aan de belanghebbenden dient te worden gestuurd. Dit is ook gebeurd. In het nazorgplan is niet aangegeven hoe de saneerder de gebruiker informeert over de gebruiksbeperkingen.
g. als sprake is van nazorgmaatregelen, een beschrijving van de maatregelen en de eventuele verslaglegging hiervan;	1	De gebruiksbeperkingen en nazorgmaatregelen zijn in grote lijnen beschreven in de ingevulde checklist en in de uiteindelijke beschikking, onder verwijzing naar de betreffende paragraaf in het nazorgplan.
h. als sprake is van nazorgmaatregelen, een begroting van de kosten;	5	Dit criterium is niet opgenomen in de checklist en ook niet in de beschikking. Ook ontbreekt dit aspect in het nazorgplan.
i. als sprake is van nazorgmaatregelen en de kosten van de nazorg voor meer dan 50% na vijf jaar zullen worden gerealiseerd, een toelichting op de financiering van de kosten;	n.v.t.	Dit is geen toetspunt in de checklist. Bij de Coupépolder is sprake van kosten die voor meer dan 50% na vijf jaar zullen worden gerealiseerd, maar de verantwoordelijke voor de nazorg is een gemeente waarbij het vragen van een financiële zekerheidsstelling niet van toepassing is.
j. in het nazorgplan is beschreven wie verantwoordelijk is voor de uitvoering van de nazorg.	1	Uit de ingevulde checklist blijkt dat dit punt is getoetst. Wie verantwoordelijk is voor de nazorg is vermeld in de beschikking.

De ambtelijke organisatie heeft aangegeven dat het vragen naar financiële zekerheid niet standaard zit ingebouwd in de procedure, omdat deze situaties maar beperkt aan de orde zijn.³⁴ Bij deze locatie is een dergelijke financiële zekerheidsstelling ook niet van toepassing omdat de saneerder een gemeente is.

Bevinding 5

De afweging of de nazorg en gebruiksbeperkingen toereikend zijn, is expliciet terug te vinden in de ingevulde checklist en de beschikking. Hieruit blijkt dat de provincie expliciet heeft getoetst of de voorgestelde nazorg toereikend is. In de beschikking is aangegeven dat bepaalde wijzigingen in het bodemgebruik gemeld dienen te worden.

NB: De Externe deskundigencommissie, die eind 2012 in opdracht van de gemeente Alphen een onderzoek heeft gedaan naar de kwaliteit van de nazorg in de Coupépolder, stelt in haar advies dat bij een eeuwigdurende nazorg voordeel kan worden behaald door de uitgangspunten in het nazorgplan periodiek te laten toetsen aan de meest actuele kennis en technieken.

(Criterium 10)

³⁴ Provincie Zuid-Holland (2013), reactie feitelijk wederhoor, 13 juni 2013.

Toelichting:

Uit de ingevulde checklist blijkt dat getoetst is of de voorgestelde gebruiksbeperkingen en nazorgmaatregelen toereikend zijn. Ook in de uiteindelijke beschikking is expliciet aangegeven dat *“De beschreven maatregelen voldoende [zijn] om er voor te zorgen dat de verontreiniging die na de sanering is achtergebleven niet zal leiden tot vermindering van de kwaliteit van de bodem.”*³⁵

Niet in de ingevulde checklist, maar wel in de beschikking is een meldingsvoorschrift opgenomen voor *“...wijzigingen in het gebruik van de bodem die van invloed kunnen zijn op de getroffen nazorgmaatregelen. [...] Het gaat dan vooral om wijzigingen die de contactmogelijkheden met de verontreiniging doen toenemen dan wel functiewijzigingen welke aanvullende saneringsmaatregelen noodzakelijk maken.”*³⁶

NB: Bij de aankondiging van dit onderzoek heeft de Rekenkamer aangegeven dat dit onderzoek zich niet richt op de *juistheid* van de gekozen nazorgmaatregelen en gebruiksbeperkingen, maar op de wijze waarop GS haar taken op het gebied van vergunningverlening en handhaving uitvoeren. In de media is met name de vraag opgeworpen of de sanerings- en nazorgmaatregelen wel de goede maatregelen zijn. Met andere woorden: zorgen de gekozen maatregelen ervoor dat mens en milieu geen risico's lopen? In opdracht van de gemeente Alphen aan den Rijn is hier eind 2012 wel onderzoek naar gedaan door een Externe deskundigencommissie.

Externe deskundigencommissie over nazorgplan 2011

De Externe deskundigencommissie (zie ook paragraaf 2.1) stelt eind 2012 het volgende: *Het nieuwe nazorgplan is in feite een samenbundeling van de twee afzonderlijke nazorgplannen. Dit is vanuit bestuurlijk oogpunt te begrijpen, juist na afronding van het juridische geschil. Vanuit technisch oogpunt heeft deze keuze beperkingen, omdat de resultaten van de door de jaren heen verkregen meetresultaten niet diepgaand zijn geëvalueerd en de nazorg op deze wijze niet wordt getoetst aan de stand der techniek.”* De commissie stelt dat bij een eeuwigdurende nazorg voordeel kan worden behaald door de uitgangspunten in het nazorgplan periodiek te laten toetsen aan de meest actuele kennis en technieken. Zoals ook in paragraaf 2.1 is aangegeven hebben de externe deskundigen als overkoepelende aanbeveling om via een jaarlijks te doorlopen cyclus van ‘besluiten, bedenken, berekenen en bewijzen’ meer grip op de situatie te krijgen. Dat zal vermoedelijk leiden tot een aangepaste wijze van controleren.

Bron: Externe deskundigencommissie (2012), Verslag van een onafhankelijk onderzoek naar de aanpak van de nazorg van de Coupépolder in Alphen aan den Rijn, 6 december 2012, pp. 41 en 85.

3.2 Nazorg vóór 2006

Omdat het nazorgplan is beschikt in 2011, heeft de Rekenkamer vraag 3 niet beantwoord en de bijbehorende criteria 12 en 13 niet getoetst.

³⁵ Provincie Zuid-Holland (2011), Beschikking nazorgplan Coupépolder, 5 december 2011 & Provincie Zuid-Holland, Ingevulde checklist nazorgplan Coupépolder.

³⁶ Provincie Zuid-Holland (2011), Beschikking nazorgplan Coupépolder, 5 december 2011.

HOOFDSTUK 4

De provincie als toezichthouder en handhaver

In dit hoofdstuk wordt onderzoeksvraag 4 beantwoord: 'Voert de provincie haar handhavingstaken ten aanzien van de nazorg adequaat uit?'

4.1 Proces en procedures toezicht en handhaving

Criteria 6/14, 16 en 17

Na het afgeven van de beschikking op het nazorgplan houdt de verantwoordelijkheid van de provincie niet op. Het volgen van deze nazorglocaties is ook een verantwoordelijkheid van de provincie. Dit kan op verschillende manieren worden vormgegeven.

In deze paragraaf staan toezicht en handhaving centraal aan de hand van criteria 6/14,16 en 17:³⁷

- Criterium 6/14: *De provincie heeft een duidelijke scheiding, tenminste op persoonsniveau, aangebracht tussen taken die betrekking hebben op de voorbereiding van de beschikking op het nazorgplan en taken die betrekking hebben op toezicht en handhaving.*
- Criterium 16: *De provincie ziet erop toe dat de nazorg, zoals vastgelegd in het nazorgplan, wordt uitgevoerd. Hierbij dient de frequentie en de aard van controles, zoals in het handhavingbeleid bepaald, te zijn afgestemd op en toereikend te zijn voor het type nazorglocaties.*
- Criterium 17: *De provincie legt de resultaten van iedere uitgevoerde controle vast in het bodeminformatiesysteem.*

Bevinding 6

De afdeling Vergunningen van de provincie heeft het nazorgplan beoordeeld en de beoordeling van de jaarverslagen en nazorgrapportages vindt per 1 juli 2012 plaats door de Omgevingsdienst West-Holland.

(Criterium 6/14)

Toelichting:

Organisatorisch is functiescheiding tussen de vergunningverlener/plantoetser en de toezichthouder/handhaver van belang in verband met de onafhankelijkheid. De toezichthouder moet zijn activiteiten niet alleen kunnen verrichten zonder beïnvloeding van de onder toezicht staande partij, maar ook zonder die van de beleidsmaker en de vergunningverlener. Daarnaast vragen toezicht en handhaving enerzijds en vergunningverlening anderzijds om verschillende vaardigheden.³⁸ In 2005 is dit vanuit het Ministerie van VROM gecommuniceerd.³⁹ De

³⁷ Criteria 15 en 18 gaan over het Zuid-Hollandse beleid en deze zijn getoetst in het rapport 'Nazorg bij restverontreiniging na bodemsanering – provincie Zuid-Holland'.

³⁸ STEM (2008), Evaluatie wet handhavingstructuur en besluit kwaliteitseisen handhaving milieubeheer, p. 43. Zie ook de brief van de Staatssecretaris van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (2005), "Professionalisering milieuhandhaving: functiescheiding van vergunningverlening en handhaving, d.d. 19 december 2005; SIKB (2008), Normblad 8001, p. 13 & SIKB (2006), Handreiking adequate bestuurlijke handhaving, p. 31.

³⁹ Staatssecretaris van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (2005), brief "Professionalisering milieuhandhaving: functiescheiding van vergunningverlening en handhaving, d.d. 19 december 2005.

Rekenkamer heeft voor de beoordeling van dit criterium dan ook de nazorgplannen uit 1997 en 2002 buiten beschouwing gelaten en alleen de functiescheiding sinds het nazorgplan 2011 bekeken.

Het nazorgplan is in december 2011 beoordeeld door de afdeling Vergunningen van de provincie.⁴⁰ De enige toezichtsactiviteiten die sindsdien hebben plaatsgevonden, zijn het beoordelen van de Jaarverslagen 2011 en de Nazorgrapportage 2012. Dit heeft de Omgevingsdienst West-Holland namens de provincie gedaan.⁴¹ Dit betekent dat er voor de Coupépolder sprake is van functiescheiding van de taken die betrekking hadden op de voorbereiding van de beschikking op het nazorgplan en de taken die betrekking hebben op toezicht en handhaving van de nazorg. Vanuit de provincie is aangegeven dat deze scheiding van taken is ontstaan als gevolg van de overdracht van de taken naar de Omgevingsdienst en niet in het kader van functiescheiding.⁴²

Bevinding 7

In de periode 1997-2002 was de provincie Zuid-Holland verantwoordelijk voor zowel het toezicht op- als de uitvoering van de nazorg. De door de provincie ingestelde projectgroep adviseerde de provincie, in het kader van het toezicht, over de uitvoering van de nazorgmaatregelen. De provincie heeft aangegeven dat de projectleider van de provincie de monitoringsrapportages beoordeelde, maar dat de toetsing en de uitkomsten daarvan niet zijn vastgelegd.

In 2003 werd de gemeente Alphen aan de Rijn verantwoordelijk voor de uitvoering van de nazorg. De rol van de projectgroep en de provincie in het kader van toezicht veranderde op dat moment niet. In de periode 2003-2008 was het toezicht door de provincie echter aanzienlijk minder dan in de periode ervoor. De provincie heeft in deze periode slechts ongeveer de helft van de monitoringsrapportages ontvangen en heeft niet bewaakt of de gemeente jaarverslagen en monitoringsrapportages aanleverde. De beschikbare voortgangsrapportages werden daarnaast onvoldoende ter bespreking voorgelegd aan de projectgroep en de projectgroep kwam hiervoor nauwelijks bijeen. Vanaf 2009 heeft de projectgroep geen adviserende rol meer. Sindsdien worden de ingediende monitoringsrapportages beoordeeld door de provincie. Echter, ook in deze periode heeft de provincie onvoldoende bewaakt of de monitoringsrapportages worden ingediend. De provincie heeft niet via locatiebezoeken erop toegezien dat de beschikte nazorg ook daadwerkelijk is uitgevoerd. Alleen in 2010 hebben provinciale handhavers in het kader van het nieuw op te stellen nazorgplan de locatie bezocht. De uitkomsten van het locatiebezoek zijn ook gebruikt voor de door de afdeling Handhaving uitgevoerde interne evaluatie naar het toezicht op de nazorg.

(Criterium 16)

Toelichting:

In het rapport 'Nazorg bij restverontreiniging na bodemsanering - provincie Zuid-Holland' constateert de Rekenkamer in algemene zin dat de provincie Zuid-Holland geen toezicht houdt op nazorglocaties. Vanwege de beperkte personele capaciteit, is een lage prioriteit toegekend aan het controleren van nazorglocaties. De provincie bezoekt in principe geen nazorglocaties, tenzij er sprake is van een klacht of een melding.⁴³ De Rekenkamer is nagegaan of dit in de praktijk ook voor de Coupépolder geldt.

⁴⁰ Provincie Zuid-Holland (2011), Beschikking Nazorgplan Coupépolder, d.d. 5 december 2011.

⁴¹ Omgevingsdienst West-Holland (2012), Brief 'Beoordeling Jaarverslag 2011 Coupépolder', d.d. 13 augustus 2012 & Omgevingsdienst West-Holland (2013), Brief 'Beoordeling Nazorgrapportage 2012 Coupépolder', 25 maart 2013.

⁴² Provincie Zuid-Holland (2013), reactie feitelijk wederhoor, 13 juni 2013.

⁴³ Randstedelijke Rekenkamer (2013), Nazorg bij restverontreiniging na bodemsanering - provincie Zuid-Holland, Hoofdstuk 4.

Monitoringsrapportages

In de periode 1997-2002 was de gemeente Alphen aan den Rijn eigenaar van de Coupépolder, de Golfclub Zeegersloot was gebruiker en pachter van de grond en de provincie was initiatiefnemer van de sanering en hield tevens, als bevoegd gezag Wbb, toezicht op de sanering.⁴⁴ Dit betekende dat de provincie zowel verantwoordelijk was voor het opstellen van monitoringsrapportages en jaarverslagen (conform afspraken in de nazorgplannen van 1997 en 2002), als voor de beoordeling ervan. In 2003 verandert deze situatie; de provincie draagt de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de nazorg (zie ook paragraaf 1.1) over aan de gemeente.⁴⁵ Daardoor wordt de gemeente verantwoordelijk voor het opstellen en aanleveren van monitoringsrapportages en jaarverslagen. De provincie blijft vanuit haar rol als bevoegd gezag Wbb verantwoordelijk voor de beoordeling ervan. In de periode 1997-2008 worden deze documenten besproken in de projectgroep Coupépolder (zie kader), vanaf 2009 heeft de projectgroep geen adviserende rol meer. Wanneer eind 2011 het nazorgplan beschikt wordt, blijft de rolverdeling van gemeente en provincie hetzelfde, maar dan met betrekking tot de afspraken in het nieuwe nazorgplan.

De projectgroep Coupépolder

In 1988 is de projectgroep Coupépolder ingesteld.⁴⁶ De projectgroep kreeg als taak het college van GS te adviseren over de te nemen besluiten aangaande de sanering van de Coupépolder. De projectgroep Coupépolder bestond uit vertegenwoordigers van de provincie Zuid-Holland, de gemeente Alphen aan den Rijn, Hoogheemraadschap Rijnland, Streekcommissie Alphen, Golfclub Zeegersloot, het Bewonerscomité Vuilstort Coupépolder, Vrienden van het Heemgebied en het betrokken adviesbureau. Op 16 januari 2007 kwam de projectgroep voor het laatst bijeen.

Bron: Provincie Zuid-Holland (1988), Brief 'Instelling projectgroep Alphen Coupépolder', d.d. 28 juni 1988 & Provincie Zuid-Holland (1997), Verslag vergadering projectgroep Coupépolder, 15 september 1997 & Provincie Zuid-Holland (2013), E-mail ambtelijke organisatie, 15 mei 2013.

1997-2002

In 1997 is de afdichtingsconstructie voor de zijkant van de stortplaats reeds aangelegd en wordt het beheers- en monitoringssysteem voor de onderkant van de stortplaats aangelegd.⁴⁷ Op dat moment wordt nog onderzocht of maatregelen voor de bovenkant nodig zijn.⁴⁸ Het nazorgplan uit 1997 richt zich dan ook alleen op de zij- en onderkant van de stortplaats. In dit nazorgplan is het volgende afgesproken:

- De grondwaterkwaliteit dient in de opstartfase (2 jaar) jaarlijks gemeten te worden en daarna één keer per twee jaar. Resultaten van de metingen dienen aan de provincie gerapporteerd te worden.⁴⁹
- Middels een jaarverslag wordt gerapporteerd aan de provincie.⁵⁰
- Na een aantal jaar de technische en organisatorische aspecten van de uitgevoerde nazorg te evalueren.⁵¹

⁴⁴ Sinds 1995 zijn de colleges van GS als bevoegd gezag Wbb verantwoordelijk voor onder andere het toezicht houden op in uitvoering zijnde saneringen. Bron: Noordelijke Rekenkamer (2011), Nota van Bevindingen Bodemsanering Friesland, p. 17 & Externe deskundigencommissie (2012), Verslag van een onafhankelijk onderzoek naar de aanpak van de nazorg van de Coupépolder in Alphen aan den Rijn, 6 december 2012, p. 9.

⁴⁵ Gemeente Alphen aan den Rijn (2005), Brief over rol Projectgroep Coupépolder, 14 juni 2005.

⁴⁶ De provincie heeft in haar Provinciale Milieuverordening vastgelegd dat ter begeleiding van een sanering een projectgroep ingesteld dient te worden (tenzij redelijkerwijs aangenomen kan worden dat daaraan geen behoefte bestaat). Een projectgroep moet minimaal bestaan uit een vertegenwoordiger van GS, een vertegenwoordiger van B&W van de betreffende gemeente en voor zover mogelijk een vertegenwoordiger van ingezetenen van de betreffende gemeente en andere belanghebbenden. Bron: Art. 6.9 en 6.10, Provinciale Milieuverordening Zuid-Holland 1 mei 2013.

⁴⁷ Iwaco (1997), Nazorg Coupépolder, p. 7.

⁴⁸ Iwaco (1997), Nazorg Coupépolder, p. 5.

⁴⁹ Iwaco (1997), Nazorg Coupépolder, pp. 22 en 26.

⁵⁰ Iwaco (1997), Nazorg Coupépolder, p. 27.

Daarnaast is in 1997 in opdracht van de provincie een monitoringsysteem opgezet voor de bepaling van de luchtkwaliteit op en rondom de voormalige stortplaats. Vanaf mei 1997 wordt hierover in kwartaalrapportages gerapporteerd.⁵²

In 2002 is een nazorgplan voor de bovenkant van de stortplaats opgesteld, dit is een aanvulling op het nazorgplan uit 1997.⁵³ Hierin wordt voorgeschreven:

- jaarlijks een visuele inspectie (opname terrein, vegetatie; aandacht voor indicaties van uittreidend percolaat of gasemissie, controle werking drainage op het terrein van de golfclub etc.);
- vijfjaarlijkse controle van de dikte en de kwaliteit van de afdeklaag;
- continue buitenluchtmonitoring.⁵⁴

De Rekenkamer gaat ervanuit dat hierover aan de provincie gerapporteerd moet worden, aangezien verwezen wordt naar de beschrijving van de organisatorische aspecten in het nazorgplan uit 1997 en dit rapportage naar de provincie inhoudt.⁵⁵

De provincie is verantwoordelijk voor het opstellen van de Jaarverslagen en monitoringsrapportages en het beoordelen ervan. In de praktijk is het de projectgroep Coupépolder die de Jaarverslagen en monitoringsrapportages bespreekt en de conclusies meeneemt voor de volgende periode van nazorg.⁵⁶

De Rekenkamer is nagegaan of daadwerkelijk alle Jaarverslagen en monitoringsrapportages in de periode 1997-2002 naar de projectgroep zijn gestuurd. Hiervoor zijn de betreffende aanbiedingsbrieven van de provincie aan de projectgroep opgevraagd. Tabel 4 laat de resultaten zien. Hieruit blijkt dat bijna alle documenten door de provincie naar de projectgroep zijn gestuurd. Alleen voor de rapportages monitoring luchtkwaliteit over het eerste kwartaal (waarvan duidelijk is dat die wel is opgesteld) en het vierde kwartaal van 2001 kon niet vastgesteld worden of deze door de provincie naar de projectgroep zijn gestuurd.

Tabel 4 Overzicht aan projectgroep Coupépolder verzonden documenten 1997-2002

Document	Verzonden aan projectgroep Coupépolder?
Kwartaalrapportages luchtkwaliteit	21 van de 23 (91%)
Jaarverslagen	6 van de 6 (100%)
Tweejaarlijkse rapportages grondwaterkwaliteit*	1 van de 1 (100%)

* In 1997 is deze rapportage separaat aan de projectgroep verzonden, vanaf 1999 maakt het onderdeel uit van het jaarverslag.

Uit diverse verslagen van projectgroepvergaderingen blijkt dat de jaarverslagen inhoudelijk besproken werden. De opstellers werden zo nodig bevraagd en actiepunten werden benoemd indien daar aanleiding voor bestond. De kwartaalrapportages luchtkwaliteit werden doorgaans alleen ter kennisname geagendeerd.⁵⁷

⁵¹ Iwaco (1997), Nazorg Coupépolder, pp. 30-31.

⁵² DHV (2000), Onderzoek buitenluchtkwaliteit, Rapportage en evaluatie buitenluchtmonitoring in de periode 1 september 1999 tot 1 december 1999 Coupépolder, 18 januari 2000, p. 3.

⁵³ DHV (2002), Deel nazorgplan voor de bovenkant – Coupépolder, juli 2002, p. 6.

⁵⁴ DHV (2002), Deel nazorgplan voor de bovenkant – Coupépolder, juli 2002, pp. 18-19, 28.

⁵⁵ DHV (2002), Deel nazorgplan voor de bovenkant – Coupépolder, juli 2002, p. 25.

⁵⁶ Provincie Zuid-Holland (2013), E-mail ambtelijke organisatie, 7 & 15 mei 2013.

⁵⁷ O.a. Provincie Zuid-Holland (1997), Verslag vergadering projectgroep Coupépolder 15 september 1997, 19 september 1997 & Provincie Zuid-Holland (1998), Verslag vergadering projectgroep Coupépolder 8 oktober 1998, 14 oktober 1998 & Provincie Zuid-Holland (1999), Verslag vergadering projectgroep Coupépolder 3 juni 1999, 9 juni 1999 & Promeco (2002), Verslag vergadering projectgroep Coupépolder 19 december 2002.

2003-2008

Sinds 2003 dient de gemeente Alphen aan den Rijn de Jaarverslagen en monitoringsrapportages in te dienen bij de provincie, die vanuit haar rol als bevoegd gezag Wbb verantwoordelijk is voor de beoordeling ervan. In principe vond in de periode 2003-2008 de inhoudelijke bespreking plaats in de projectgroep. De provincie heeft aangegeven dat de projectleider van de provincie de monitoringsrapportages beoordeelde, maar dat de toetsing en de uitkomsten daarvan niet zijn vastgelegd.⁵⁸

De Rekenkamer is voor de periode 2003-2008 nagegaan welke documenten door de provincie zijn doorgestuurd aan de projectgroep. Indien hiervan geen aanbiedingsbrief te achterhalen was, is nagegaan of deze documenten wel zijn ontvangen door de provincie, maar dus niet zijn doorgestuurd naar de projectgroep. Tabel 5 laat hiervan de resultaten zien.

Tabel 5 **Overzicht van door provincie ontvangen en aan projectgroep verzonden documenten 2003-2008**

Document:	Totaal	Document verzonden aan projectgroep?		
		Ja	Nee	Nee, ook nooit ontvangen
Jaarverslagen Zij- en onderkant stortplaats	6	2	2	2
Jaarverslagen Bovenkant stortplaats*	2	0	1	1
Kwartaalrapportages luchtkwaliteit	24	2	10	12
Jaarlijkse deklaaginspectie (tot 2006)**	2	0	0	2
Totaal	34	4	13	17

* Vanaf 2006 zijn voor de nazorg van de bovenkant van de stortplaats aparte jaarverslagen opgesteld.⁵⁹

** Vanaf 2006 wordt verslag gedaan van de jaarlijkse deklaaginspectie in het Jaarrapport Nazorg (bovenkant stortplaats).

Van een beperkt aantal documenten (namelijk jaarverslagen Zij- en onderkant 2002 en 2007 en rapportage monitoring luchtkwaliteit tweede en derde kwartaal 2003) kan worden vastgesteld dat deze na ontvangst door de provincie zijn doorgestuurd naar de projectgroep. Van 13 van de overige 30 documenten heeft de Rekenkamer kunnen vaststellen dat deze wel zijn aangeboden door de gemeente aan de provincie. Van de resterende 17 documenten heeft de provincie gedurende de onderzoeksperiode niet kunnen aantonen dat deze documenten zijn ontvangen. Ook heeft de provincie geen documenten kunnen aanleveren waaruit blijkt dat de gemeente door de provincie is aangeschreven of aangesproken om de ontbrekende documenten aan te leveren.⁶⁰ De provincie gaat er overigens vanuit dat deze documenten wel zijn opgesteld en door de gemeente aan de provincie zijn aangeboden *“alleen zijn ze in het archief [...] nog niet getraceerd.”*⁶¹

In de periode 2003-2008 werden niet alle rapportages en verslagen toegezonden aan en besproken in de projectgroep.⁶² Uit toelichting van de provincie blijkt ook dat de projectgroep sinds 2003 veel minder frequent

⁵⁸ Provincie Zuid-Holland (2013), reactie feitelijk wederhoor, 13 juni 2013.

⁵⁹ Provincie Zuid-Holland (2013), E-mail ambtelijke organisatie, 19 mei 2013.

⁶⁰ Provincie Zuid-Holland (2013), E-mail ambtelijke organisatie, 19 mei 2013.

⁶¹ Provincie Zuid-Holland (2013), E-mail ambtelijke organisatie, 19 mei 2013.

⁶² Provincie Zuid-Holland (2013), E-mail ambtelijke organisatie, 15 mei 2013.

bijeen kwam dan in de periode 1997-2002 en dat op 16 januari 2007 de laatste projectgroepvergadering plaatsvond.⁶³ De facto heeft de projectgroep niet geadviseerd over de rapportages van 2007 en 2008. Dit beeld wordt ook bevestigd door de gemeente Alphen aan den Rijn; in de periode medio 2006 - medio 2009 kwam de projectgroep niet vaak bij elkaar en kwam tijdens de vergaderingen steeds minder aan inhoudelijke besprekingen toe. De procedure bij de Raad van State leidde ertoe dat de projectgroepvergaderingen meer over procedures en dergelijke gingen dan over de inhoud. *“In deze periode werden de kwartaalrapportages over de luchtkwaliteit en de jaarverslagen lang niet allemaal besproken,”* aldus de gemeente.⁶⁴

Overigens heeft de provincie, vooruitlopend op haar werkwijze vanaf 2009, ervoor gekozen om in november 2009 met terugwerkende kracht tot 2004 haar instemming met de op dat moment beschikbare rapportages in een brief vast te leggen.⁶⁵ Dit betrof acht documenten⁶⁶ uit de periode 2005-2009 die door de gemeente reeds waren ingediend, maar nog niet expliciet beoordeeld door de provincie. Haar instemmingsbrief heeft de provincie ter kennisname aangeboden aan de projectgroep.

2009-2013

De provincie heeft aangegeven dat de projectgroep vanaf 2009 geen adviserende rol bij de beoordeling van jaarverslagen en monitoringsrapportages meer heeft.⁶⁷ Vanaf 1 juli 2012 is de uitvoering van deze taak overgedragen aan de Omgevingsdienst West-Holland.⁶⁸

In 2011 is een geactualiseerde versie opgesteld van de nazorgplannen uit 1997 en 2002. Hierin zijn alle nazorgactiviteiten weergegeven, inclusief de wijze en frequentie van inspecteren en monitoren. De rapportage van de bevindingen en resultaten van de metingen dient jaarlijks plaats te vinden aan de provincie Zuid-Holland.⁶⁹

De Rekenkamer is nagegaan of de provincie sinds 2009 de Jaarverslagen en monitoringsrapportages voor de Coupépolder heeft beoordeeld, zie Tabel 6.

Tabel 6 Overzicht van door provincie ontvangen en beoordeelde documenten 2009 – medio 2013

Document	Totaal	Document beoordeeld door provincie?		
		Ja	Nee	Nee, ook nooit ontvangen
Jaarverslagen Zij- en onderkant stortplaats	4	3	0	1
Jaarverslagen Bovenkant stortplaats	4	4	0	0
Kwartaalrapportages luchtkwaliteit*	9	6	0	3
Nazorgrapportage 2012**	1	1	0	0
Totaal	18	14	0	4

* De rapportage over het vierde kwartaal is steeds opgenomen in het Jaarverslag.

** Conform het beschikte nazorgplan uit 2011 zijn over 2012 de jaarverslagen en de kwartaalrapportages luchtkwaliteit gecombineerd in één nazorgrapportage.

⁶³ Provincie Zuid-Holland (2013), E-mail ambtelijke organisatie, 15 mei 2013.

⁶⁴ Gemeente Alphen aan den Rijn (2013), E-mail ambtelijke organisatie, 23 mei 2013.

⁶⁵ Provincie Zuid-Holland (2009), Brief 'Beoordeling monitoring Coupépolder', d.d. 16 november 2009 & Provincie Zuid-Holland (2013), E-mail ambtelijke organisatie, 7 mei 2013.

⁶⁶ Namelijk Jaarverslagen zij- en onderkant stortplaats van 2005 en 2007, Jaarverslagen bovenkant van 2007 en 2008 en Rapportage luchtkwaliteit 2005. Bron: Provincie Zuid-Holland (2009), Brief 'Beoordeling monitoring Coupépolder', d.d. 16 november 2009.

⁶⁷ Provincie Zuid-Holland (2013), reactie feitelijk wederhoor, 13 juni 2013.

⁶⁸ Provincie Zuid-Holland (2013), E-mail ambtelijke organisatie, 7 mei 2013.

⁶⁹ Royal Haskoning (2011), Nazorgplan Coupépolder, 30 mei 2011, p. 30.

In de periode 2009-2013 zijn 14 documenten beoordeeld door de provincie. Vier documenten - namelijk het Jaarverslag Zij- en onderkant 2008 en de drie kwartaalrapportages luchtkwaliteit over het jaar 2009 - zijn niet ontvangen en dus ook niet beoordeeld door de provincie. De provincie heeft de gemeente niet aangeschreven of aangesproken om de ontbrekende documenten aan te leveren.⁷⁰ Dit komt overeen met het beeld uit het rapport 'Nazorg bij restverontreiniging na bodemsanering - provincie Zuid-Holland' dat de provincie niet toeziet op het tijdig indienen van monitoringsrapportages. De provincie *"gaat er wel vanuit dat ze zijn ingediend en opgesteld, maar ze zijn nog niet teruggevonden in ons archief."*⁷¹

Locatiebezoek

Medio 2010 vormde het nieuw op te stellen nazorgplan aanleiding voor een locatiebezoek door twee provinciale handhavers. Tijdens dit bezoek zijn de nazorgmaatregelen en gebruiksbepalingen gecontroleerd. De uitkomsten van het locatiebezoek zijn ook gebruikt voor de door de afdeling Handhaving uitgevoerde interne evaluatie naar het toezicht op de nazorg.⁷² De bevindingen zijn beschreven in een controlerapport en de gemeente Alphen aan den Rijn is hierover middels een brief geïnformeerd (zie ook paragraaf 4.2).⁷³ Hierna heeft geen locatiebezoek meer plaatsgevonden in het kader van toezicht en handhaving.

Bevinding 8

De provincie heeft de resultaten van de uitgevoerde controles op de nazorg in de periode 2009-2013 vastgelegd in het bodeminformatiesysteem.

(Criterium 17)

Toelichting:

De toezichtsactiviteiten die in de periode 2009-2013 hebben plaatsgevonden, zijn geregistreerd in Globis. Dit betrof beoordeling door de provincie van jaarverslagen en monitoringsrapportages en het locatiebezoek in 2010.

4.2 Reactie op geconstateerde afwijkingen

Vraag 4b en criterium 19

In deze paragraaf wordt antwoord gegeven op vraag 4b: *Reageert de provincie op geconstateerde afwijkingen op de afgesproken nazorg? De beoordeling is gebaseerd op criterium 19: Indien door de provincie in de uitvoering van de nazorg afwijkingen worden geconstateerd ten opzichte van de afgesproken nazorg onderneemt de provincie actie of laat dit beargumenteerd achterwege.*

Afwijkingen ten opzichte van de afgesproken nazorg kunnen aan het licht komen door het uitoefenen van toezicht. Ook kan degene die de nazorg uitvoert een afwijking melden. Afwijkingen zijn bijvoorbeeld het niet naleven van gebruiksbepalingen of zichtbare functiewijziging op de locatie. Tevens kan bij afwijkingen gedacht

⁷⁰ Provincie Zuid-Holland (2013), E-mail ambtelijke organisatie, 19 mei 2013.

⁷¹ Provincie Zuid-Holland (2013), E-mail ambtelijke organisatie, 19 mei 2013.

⁷² Zie voor meer informatie over deze evaluatie: Randstedelijke Rekenkamer, Nazorg bij restverontreiniging na bodemsanering, provincie Zuid-Holland, p. 70.

⁷³ Provincie Zuid-Holland (2010), Controlerapport Bodemsanering Coupépolder, d.d. 15 juli 2010 & Provincie Zuid-Holland (2010), Brief 'Handhaving Wet bodembescherming Coupépolder bezoekbevestiging nazorg', PZH 2010-196913971, d.d. 7 september 2010.

worden aan het niet nakomen van de beschikte nazorg. Zo kan de verantwoordelijke voor de nazorg verzuimen de monitoringsrapportages aan te leveren.

Bevinding 9

In de periode 2009-2013 heeft de provincie de ontvangen Jaarverslagen en monitoringsrapportages beoordeeld en een locatiebezoek gedaan. De provincie heeft gereageerd op afwijkingen die in de uitvoering van de nazorg werden geconstateerd. Dit betrof geen grote afwijkingen of overschrijdingen van normen. De provincie heeft nauwelijks bewaakt of er afdoende vervolgactie op de afwijkingen is ondernomen.

(Criterium 19)

Toelichting:

Monitoringsrapportages

In de jaarverslagen en monitoringsrapportages vanaf 2009 zijn geen grote afwijkingen gerapporteerd; de (humane) normen voor luchtkwaliteit worden niet overschreden en de voorzieningen functioneren voldoende.

Kleinere afwijkingen doen zich in 2009 en 2010 voor:

- In het Jaarverslag bovenkant 2009 wordt vermeld dat - net als in voorgaande jaren - op diverse plaatsen hopen van konijnen en/of muizen zijn waargenomen. Door de graaactiviteiten van deze dieren kan de deklaag verstoord worden waardoor contact met stortmateriaal mogelijk wordt. Daarnaast zouden de hopen als ongewenste voorkeursroute voor het vrijkomen van stortgas kunnen fungeren. Maar ook wordt vermeld dat tijdens de inspectie ter plaatse van hopen geen stortmateriaal is aangetroffen of een afwijkende geur is waargenomen. In haar reactie geeft de provincie aan te verwachten dat eventuele konijnen- en muizenhopen direct worden aangevuld.⁷⁴ De provincie heeft er niet op toegezien dat dit ook is gebeurd.⁷⁵
- In het Jaarverslag zij- en onderkant 2010 wordt aanbevolen:⁷⁶
 1. Om te beoordelen of het waargenomen 'witte materiaal' op de slootbodem van de Ringsloot langs het Aarkanaal zand-bentoniet betreft en indien noodzakelijk maatregelen te treffen om de functie van de zand-bentonietlaag te borgen.
 2. De methode om de bewortelingsdiepte te bepalen (d.m.v. boringen) aan te passen en eenmalig door een deskundige op basis van soort en formaat van de begroeiing de bewortelingsdiepte van de aanwezige begroeiing in te schatten.
 3. Ter plaatse van de inlaat van de Ringsloot ter plaatse van de Kromme Aar bagger te verwijderen en tevens na te gaan of de inlaat door een simpele methode vrij van bagger gehouden kan worden.De provincie geeft aan zich te kunnen vinden in de aanbevelingen 1 en 3. Ten aanzien van aanbeveling 2 reageert de provincie: *"Het eenmalig inschatten door een deskundige van de bewortelingsdiepte van de begroeiing levert voor ons geen meerwaarde op, omdat het slechts een momentopname is. De lengte van de bewortelingsdiepte zal mogelijk in de tijd veranderen. Het is aan de initiatiefnemer om de bewortelingsdiepte van de aanwezige begroeiing te bepalen."*⁷⁷

⁷⁴ Bodemzorg (2010), Aangepast Jaarrapport nazorg bovenkant Coupépolder 2009, 20 april 2010, p. 9 & Provincie Zuid-Holland (2010), Brief Wet bodembescherming Coupépolder, 12 oktober 2010.

⁷⁵ Provincie Zuid-Holland (2013), E-mail ambtelijke organisatie, 19 mei 2013.

⁷⁶ Bodemzorg (2011), Jaarverslag Beheer 2010, 27 april 2011, p. 16 & Provincie Zuid-Holland (2011), Brief Beoordeling monitoring Coupépolder, 6 oktober 2011.

⁷⁷ Provincie Zuid-Holland (2011), Brief 'Beoordeling monitoring Coupépolder', d.d. 6 oktober 2011.

In de Nazorgrapportage 2012 is aangegeven dat als gevolg van vandalisme de onttrekking uit het Gemaal Aarkanaal negen dagen in de maand juli heeft uitgestaan. Dit leidde ertoe dat de grondwaterstand tijdelijk boven de signaalwaarde van 1,5 m -NAP heeft gestaan. Hierdoor zou sprake kunnen zijn van ongewenste druk op de zandbentonietlaag. In de Nazorgrapportage wordt hierover geen aanbevelingen gedaan.⁷⁸ Uit navraag blijkt dat er vanaf het moment dat het gemaal weer is aangezet (eind juli 2012), er geen afwijkingen zijn waargenomen in de grondwaterstroming of afwijkingen aan de oppervlakte zoals scheuren. Op basis van deze constatering zag de provincie geen aanleiding om nader onderzoek te doen naar de mogelijke ongewenste druk op de zandbentonietlaag.⁷⁹

In het Nazorgplan uit 2011 is aangegeven dat bepaalde onderdelen van de IBC-maatregelen gedurende de nazorgperiode vervangen zullen moeten worden. Per onderdeel is de levensduur aangegeven, voor de pompen is dit bijvoorbeeld 5 tot 10 jaar, voor de zandbentonietlaag 50 jaar. Op welk moment vervanging daadwerkelijk noodzakelijk is, zal moeten worden aangetoond tijdens het controleprogramma.⁸⁰ In het addendum bij het Nazorgplan is 1990 als beginjaar aangewezen,⁸¹ wat betekent dat anno 2013 vervanging van sommige onderdelen al plaats had moeten vinden. In de Nazorgrapportage 2012 wordt geen melding gemaakt van het (voorgenomen) vervangen van onderdelen en ook de provincie zegt er niets over in haar beoordeling van de Nazorgrapportage.⁸² Uit navraag bij de provincie blijkt dat voor sommige onderdelen de begintelling pas 10 jaar later is begonnen en dat door defecte apparatuur in de afgelopen jaren al verschillende pompen en debietmeters zijn vervangen. Voor wat betreft het bepalen van het moment van vervanging van de overige onderdelen, vertrouwt de provincie op de inschatting van het adviesbureau dat de nazorgrapportage opstelt.⁸³

Locatiebezoek

De belangrijkste bevindingen van het locatiebezoek medio 2010 (zie ook paragraaf 4.1) waren:⁸⁴

- Beschadiging van verscheidene markeringen van peil- en drainagebuizen en verzakking van putdeksels. Hierdoor zouden peilbuizen en doorspuitvoorzieningen voor de drainage beschadigd kunnen raken;
- Muisgaten, konijnen- en vossenholen in de afdeklaag. Al eerder is de aanbeveling gedaan deze gaten en hopen aan te vullen en te dichten om verdere verslechtering van de afdeklaag en het ontstaan van puntbronnen voor eventueel uittredend stortgas te voorkomen;
- Onvoldoende functionerende drainage op de golfbaan en onduidelijkheid wie verantwoordelijk is voor het onderhoud van de drainage;
- Behoorlijke verzakking op het terrein en onduidelijk hoe hiermee wordt omgegaan bij de monitoring van het terrein;
- Onbekend of er monsters zijn genomen van de lucht boven de gekleurde gedeelten op het terrein;
- Onduidelijk hoe omgegaan wordt met de in 1997 aangegeven levensduur van de aangelegde voorzieningen.

De provincie stelt voor om 'mede in verband met het opstellen van het vernieuwde nazorgplan voor deze locatie' over de constatering en overige vragen van gedachte te wisselen met de gemeente.⁸⁵ Uit navraag bij de provincie blijkt echter dat nauwelijks is bewaakt of er afdoende is gereageerd op de geconstateerde bevindingen;

⁷⁸ Bodemzorg (2013), Nazorgrapportage Coupépolder 2012, 15 februari 2013, pp. 12 en 22.

⁷⁹ Omgevingsdienst West-Holland (2013), E-mail ambtelijke organisatie, 16 mei 2013.

⁸⁰ Royal Haskoning (2011), Nazorgplan Coupépolder, 30 mei 2011, p. 28.

⁸¹ Royal Haskoning (2011), Addendum bij Nazorgplan Coupépolder, 12 augustus 2011, p. 2.

⁸² Bodemzorg (2013), Nazorgrapportage 2012 Coupépolder, 15 februari 2013 & Omgevingsdienst West-Holland (2013), Brief 'Beoordeling nazorgrapportage 2012 Wet bodembescherming Coupépolder in Alpen aan den Rijn', 25 maart 2013.

⁸³ Omgevingsdienst West-Holland (2013), E-mail ambtelijke organisatie, 16 mei 2013.

⁸⁴ Provincie Zuid-Holland (2010), Brief 'Handhaving Wet bodembescherming Coupépolder bezoekbevestiging nazorg', PZH 2010-196913971, d.d. 7 september 2010.

⁸⁵ Provincie Zuid-Holland (2010), Brief 'Handhaving Wet bodembescherming Coupépolder bezoekbevestiging nazorg', PZH 2010-196913971, d.d. 7 september 2010.

*"Er heeft geen vervolgactie/-overleg plaatsgevonden [...] (geen prioriteit). Niet vanuit handhaving maar wel vanuit plantoetsing is regelmatig contact onderhouden met de gemeente t.b.v. het opstellen van een nieuw nazorgplan."*⁸⁶ In oktober 2010 meldt de provincie overigens dat uit onderzoek is gebleken dat het geelgekleurde gras niet komt door uittredend stortgas, maar door regenwater.⁸⁷

Overige meldingen en klachten

Door de ambtelijke organisatie is aangegeven dat er nooit een klacht bij de afdeling Handhaving is ingediend met betrekking tot de Coupépolder.⁸⁸ Ook bij de gemeente Alphen aan den Rijn is door omwonenden geen melding gemaakt van bijvoorbeeld stank, verkleurd gras of gaten in de deklaag.⁸⁹ Wel zijn er regelmatig bestuursrechtelijke procedures gevoerd, waarbij de genoemde voorbeelden aan de orde zijn geweest.⁹⁰

Door de uitvoerder van de nazorg en de gebruiker van de locatie is meerdere malen aan de provincie toestemming gevraagd voor bijvoorbeeld onderhoudswerkzaamheden. Voorbeelden:

- Conform het nazorgplan uit 2002 dient vijfjaarlijks een controle van de dikte en kwaliteit van de deklaag uitgevoerd te worden. In 2007 heeft de uitvoerder van de nazorg, namelijk Bodemzorg, een voorstel voorgelegd aan de provincie om dit deklaagonderzoek in gewijzigde vorm uit te voeren. De provincie geeft per brief een informele beoordeling en wijst Bodemzorg erop dat een eventuele wijziging van het nazorgplan door de gemeente Alphen aan den Rijn bij de provincie dient te worden aangevraagd.⁹¹
- Om de natte plekken op de golfbaan die bij hevige regenval ontstaan, te voorkomen, vraagt de gebruiker (namelijk Golfclub Zeegersloot) in 2010 toestemming voor diverse werkzaamheden. De provincie gaat hiermee akkoord.⁹²
- Eind 2011 vraagt de golfclub toestemming aan de provincie voor het aanbrengen van een aantal struiken en een beregeningsinstallatie.⁹³ De provincie laat per brief weten hiermee in te stemmen.⁹⁴
- Begin 2012 vraagt de golfclub toestemming voor renovatiewerkzaamheden van de greens van twee holes.⁹⁵ De provincie stemt in, onder de voorwaarde dat de rapportage van de eventueel aan te voeren grond van buiten de locatie eerst bij de provincie ter goedkeuring wordt ingediend.⁹⁶ In april 2012 ontvangt de provincie daadwerkelijk een partijkeuringsrapport, waarna de provincie de golfclub per brief informeert akkoord te gaan met het toepassen van de gerapporteerde grond op de Coupépolder.⁹⁷

⁸⁶ Provincie Zuid-Holland (2013), E-mail ambtelijke organisatie, 19 mei 2013.

⁸⁷ Provincie Zuid-Holland (2010), Brief Wet bodembescherming Coupépolder, 12 oktober 2010.

⁸⁸ Provincie Zuid-Holland (2012), E-mail ambtelijke organisatie, 19 december 2012 & Provincie Zuid-Holland (2013), E-mail ambtelijke organisatie, 22 april 2013.

⁸⁹ Gemeente Alphen aan den Rijn (2013), E-mail ambtelijke organisatie, 22 mei 2013.

⁹⁰ Provincie Zuid-Holland (2013), reactie feitelijk wederhoor, 13 juni 2013.

⁹¹ Bodemzorg (2007), Memo 'deklaagonderzoek Coupépolder 2007', d.d. 2 oktober 2007 & Provincie Zuid-Holland (2008), Brief 'Voorstel deklaagonderzoek 2007 voormalige stortplaats Coupépolder', d.d. 30 januari 2008.

⁹² Provincie Zuid-Holland (2010), Brief 'Wet Bodembescherming Coupépolder', d.d. 23 december 2010.

⁹³ Golfclub Zeegersloot (2011), Brief 'Onderhoudswerkzaamheden Heuvelbaan', d.d. 11 november 2011.

⁹⁴ Provincie Zuid-Holland (2011), Brief 'Wet Bodembescherming Coupépolder', d.d. 19 december 2011.

⁹⁵ Golfclub Zeegersloot (2012), Brief 'Aanvulling brief februari renovatiewerkzaamheden greens holes 11 en 17', d.d. 30 maart 2012.

⁹⁶ Provincie Zuid-Holland (2012), Brief 'Wet Bodembescherming Coupépolder', d.d. 10 april 2012.

⁹⁷ Provincie Zuid-Holland (2012), Brief 'Wet Bodembescherming Coupépolder', d.d. 24 mei 2012.

BIJLAGE A

Lijst van geraadpleegde bronnen

Algemeen

- Staatssecretaris van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (2005), brief "Professionalisering milieuhandhaving: functiescheiding van vergunningverlening en handhaving, d.d. 19 december 2005.
- SIKB (2010), Handavingsuitvoeringsmethode Wet bodembescherming (landbodems) (HUM Wbb).
- SIKB (2010), Besluitvormingsuitvoeringsmethode Wbb (BUM Wbb).
- STEM (2008), Evaluatie wet handavingsstructuur en besluit kwaliteitseisen handhaving milieubeheer.
- Noordelijke Rekenkamer (2011), Nota van Bevindingen Bodemsanering Friesland, 15 november 2011.

Wet- en regelgeving

- Wet bodembescherming.
- Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen onroerende zaken.
- Aanwijzingsbesluit Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen onroerende zaken.
- Regeling beperkingenregistratie Wet bodembescherming.
- Besluit financiële bepalingen bodemsanering.

Websites

- www.agentschapnl.nl
- www.bodeminfo.nl

Documenten provincie Zuid-Holland

- Provincie Zuid-Holland (2012), Antwoord van GS op vragen van E. van den Bogaard (PvdA), nr. 2734, 20 november 2012.
- Provincie Zuid-Holland (2012), Antwoord van GS op vragen van B. Privé (PVV), nr. 2735, 20 november 2012.
- Provincie Zuid-Holland (2012), E-mail ambtelijke organisatie, 19 december 2012.
- Provincie Zuid-Holland (2012 & 2013), Globis.
- Provincie Zuid-Holland (2013), Beantwoording vragen Rekenkamer d.d. 4 mei 2013.
- Provincie Zuid-Holland (2013), E-mails ambtelijke organisatie, 22 & 25 april, 7, 15 & 19 mei 2013.
- Provincie Zuid-Holland (2013), Provinciale Milieuverordening Zuid-Holland 1 mei 2013.
- Provincie Zuid-Holland (2013), reactie feitelijk wederhoor, 13 juni 2013.

Dossier Coupépolder

- Bodemzorg (2007), Memo 'deklaagonderzoek Coupépolder 2007', d.d. 2 oktober 2007.
- Bodemzorg (2010), Aangepast Jaarrapport nazorg bovenkant Coupépolder 2009, 20 april 2010.

- Bodemzorg (2011), Jaarverslag Beheer 2010, 27 april 2011.
- Bodemzorg (2013), Nazorgrapportage Coupépolder 2012, 15 februari 2013.
- DHV (2000), Onderzoek buitenluchtkwaliteit, Rapportage en evaluatie buitenluchtmonitoring in de periode 1 september 1999 tot 1 december 1999 Coupépolder, 18 januari 2000.
- DHV (2002), Deel nazorgplan voor de bovenkant – Coupépolder, juli 2002.
- Gemeente Alphen aan den Rijn (2005), Brief over rol Projectgroep Coupépolder, 14 juni 2005.
- Gemeente Alphen aan den Rijn (2013), E-mails ambtelijke organisatie, 22 & 23 mei 2013.
- Golfclub Zeegersloot (2011), Brief 'Onderhoudswerkzaamheden Heuvelbaan', d.d. 11 november 2011.
- Golfclub Zeegersloot (2012), Brief 'Aanvulling brief februari renovatiewerkzaamheden greens holes 11 en 17', d.d. 30 maart 2012.
- Iwaco (1997), Nazorg Coupépolder, 10 juli 1997.
- Kadaster (2011), Afschrift openbaar register Hyp4 dl 60907 nr. 75, 20 december 2011.
- Omgevingsdienst West-Holland (2012), Brief 'Beoordeling Jaarverslag 2011 Coupépolder', d.d. 13 augustus 2012.
- Omgevingsdienst West-Holland (2013), Brief 'Beoordeling Nazorgrapportage 2012 Coupépolder', 25 maart 2013.
- Omgevingsdienst West-Holland (2013), E-mail ambtelijke organisatie, 16 mei 2013.
- Promeco (2002), Verslag vergadering projectgroep Coupépolder, 19 december 2002.
- Provincie Zuid-Holland (1997), Verslag vergadering projectgroep Coupépolder 15 september 1997, 19 september 1997.
- Provincie Zuid-Holland (1998), Verslag vergadering projectgroep Coupépolder 8 oktober 1998, 14 oktober 1998.
- Provincie Zuid-Holland (1999), Verslag vergadering projectgroep Coupépolder 3 juni 1999, 9 juni 1999.
- Provincie Zuid-Holland (2008), Brief 'Voorstel deklaagonderzoek 2007 voormalige stortplaats Coupépolder', d.d. 30 januari 2008.
- Provincie Zuid-Holland (2009), Brief 'Beoordeling monitoring Coupépolder', d.d. 16 november 2009.
- Provincie Zuid-Holland (2010), Brief 'Handhaving Wet bodembescherming Coupépolder bezoekbevestiging nazorg', PZH 2010-196913971, d.d. 7 september 2010.
- Provincie Zuid-Holland (2010), Brief Wet bodembescherming Coupépolder, d.d. 12 oktober 2010.
- Provincie Zuid-Holland (2010), Brief 'Wet Bodembescherming Coupépolder', d.d. 23 december 2010.
- Provincie Zuid-Holland (2010), Controlerapport Bodemsanering Coupépolder, d.d. 15 juli 2010.
- Provincie Zuid-Holland (2011), Beschikking nazorgplan Coupépolder d.d. 5 december 2011.
- Provincie Zuid-Holland (2011), Brief 'Beoordeling monitoring Coupépolder', 6 oktober 2011.
- Provincie Zuid-Holland (2011), Brief 'Wet Bodembescherming Coupépolder', d.d. 19 december 2011.
- Provincie Zuid-Holland (2011), Inge vulde checklist nazorgplan Coupépolder.
- Provincie Zuid-Holland (2012), Brief 'Wet Bodembescherming Coupépolder', d.d. 10 april 2012.
- Provincie Zuid-Holland (2012), Brief 'Wet Bodembescherming Coupépolder', d.d. 24 mei 2012.
- Royal Haskoning (2011), Addendum bij Nazorgplan Coupépolder, 12 augustus 2011.
- Royal Haskoning (2011), Nazorgplan Coupépolder, 30 mei 2011.

BIJLAGE B

Lijst van geïnterviewde personen

Geraadpleegde personen provincie Zuid-Holland

- De heer E. Ferns, hoofd Bureau Noord & Bureau Bijzondere bedrijven, Opsporing en Coördinatie
- De heer J. van Hagen, senior beleidsmedewerker Afdeling Ruimte, Wonen en Bodem
- De heer H. van Muyden, senior beleidsadviseur Afdeling Ruimte, Wonen en Bodem
- De heer R. Peeters, hoofd afdeling Handhaving
- Mevrouw M. Rombouts, strategisch stafmedewerker Afdeling Ruimte, Wonen en Bodem
- De heer A. Veldhof, afdelingshoofd Afdeling Ruimte, Wonen en Bodem
- De heer G. Veldhuijzen, gedeputeerde bodem

Externen

- CSO, de heer M. Rang, algemeen directeur
- Grontmij, de heer C. Maurits, senior projectleider
- Grontmij, mevrouw D. Jager, adviseur Bodem
- Kadaster, de heer H. Bruning, accountmanager
- Tauw, de heer L. Bakker, sectormanager Bodem
- De heer H. Gerritsma
- De heer P. Uljé

BIJLAGE C

Lijst met gebruikte begrippen en afkortingen

Begrip/afkorting	Omschrijving
Bodemverontreiniging	Een bodem is verontreinigd wanneer er door toedoen van de mens stoffen of materialen in de bodem of het grondwater terecht zijn gekomen die schadelijk zijn voor het ecosysteem of de mens.
Ernstige bodemverontreiniging	Indien stoffen in de bodem aanwezig zijn in een concentratie boven de interventiewaarde is sprake van ernstige bodemverontreiniging.
Financiële zekerheidsstelling	Het bevoegd gezag mag financiële zekerheid eisen indien de kosten van de nazorgmaatregelen voor meer dan 50% na een periode van ten minste vijf jaar zullen worden gerealiseerd. Hiervoor zijn de volgende mogelijkheden: <ul style="list-style-type: none"> • borgtocht of bankgarantie • hypotheek of pandrecht • deelnemen aan een fonds • andere voorzieningen waarbij de financiële zekerheid naar het oordeel van het bevoegd gezag gelijkwaardig is.
Gebruiksbeperkingen	Beperkingen ten aanzien van het normale gebruik van een locatie door aanwezige verontreiniging of door verontreiniging die is achtergebleven na een sanering
IBC	Isoleren, Beheersen en Controleren. Het aanbrengen van fysieke barrières zoals afdichtingslagen of schermwanden ter voorkoming van verspreiding van de (rest)verontreiniging. De werking van de isolerende voorzieningen wordt bewaakt door inspecties, preventief onderhoud en monitoring. Als daar aanleiding voor is, wordt ingegrepen. Beheer en onderhoud omvatten ook het uitsluiten van vormen van gebruik van de locatie die tot aantasting kunnen leiden.
Leeflaag	Een laag schone grond die aangebracht wordt ter afdichting van de (rest)verontreiniging, waarbij de dikte afhangt van het (toekomstige) bodemgebruik.
Monitoring	Het bewaken van mogelijke uittreding en verspreiding van (rest)verontreinigingen door continue of periodieke metingen van met name grondwater en binnenhuislucht.
Nazorg (klassiek)	Er is sprake van nazorg indien er na uitvoering van de sanering nog verontreiniging resteert en indien deze verontreiniging het instellen van beperkingen in het gebruik van de bodem dan wel maatregelen in het belang van de bescherming van de bodem, noodzakelijk maakt.

Begrip/afkorting	Omschrijving
Nazorgmaatregelen	Nazorgmaatregelen beogen vooral de blootstelling van mens, plant en dier aan verontreinigingen tegen te gaan en de verspreiding van die verontreinigingen in het milieu te voorkomen. Globaal zijn 3 nazorgmaatregelen te onderscheiden: Registratie, monitoring en IBC.
Nazorgplan	Indien met het oog op het beheer van de restverontreiniging gebruiksbeperkingen en nazorgmaatregelen noodzakelijk zijn, worden deze vastgelegd in een nazorgplan.
Registratie	Het vastleggen van gebruiksbeperkingen (en nazorgmaatregelen) bij het bevoegd gezag en in het Kadaster.
Restverontreiniging	Bodemverontreiniging die achterblijft na functiegericht saneren.
Saneringsplan	In een saneringsplan wordt aangegeven hoe de bodemverontreiniging (gedeeltelijk) verwijderd zal worden.
Saneringsverslag of evaluatieverslag	In het saneringsverslag wordt beschreven wat het bereikte saneringsresultaat is in vergelijking met het saneringsplan en eventuele afwijkingen daarvan die aan Gedeputeerde Staten zijn gemeld. Wanneer er restverontreiniging is achtergebleven worden de aard en omvang daarvan beschreven.
Schone bodem	Indien de stoffen in de bodem aanwezig zijn in een concentratie onder de streefwaarde, spreekt men van een schone bodem.
Wbb	Wet bodembescherming.
WKPB	Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen onroerende zaken.